

Dr. Palágyi Tivadar*

KÜLFÖLDI HÍREK AZ IPARJOGVÉDELEM TERÜLETÉRŐL

Amerikai Egyesült Államok

A) 2018. februárban a Szenátus ellenszavazat nélkül elfogadta *Andrei Iancut* az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala (United States Patent and Trademark Office, USPTO) új elnökeként. A 49 éves Iancut *Trump* elnök 2017. augusztusban választotta ki erre a posztra.

Az előző elnök, a *Barack Obama* által 2014-ben kinevezett *Michelle Lee* 2017 júniusában mondta fel állását, miután hónapokig bizonytalanságban volt, hogy Trump elnök meg kívánja-e tartani ebben a tisztségben. Az átmeneti időszakban *Joseph Matal* követte Leet igazgatóként.

Iancu közel 8000 szabadalmi elővizsgálót irányít majd, akik évenként több mint 300 000 találmányi bejelentést vizsgálnak meg arra nézve, hogy adható-e rájuk szabadalom. Iancu korábban az *Irell & Manella* jogi irodában állt alkalmazásban.

B) Egy leválasztható játékkonzol kaliforniai gyártója 2017. augusztusban állítólagos bitorlásért beperelte a japán videojáték-óriás *Nintendót*. A felperes *Gamevice* táblagépeket alakít át hordozható játékkészülékekké, és 2015-ben szabadalmat kapott „Kombinációs számítóeszköz és játékszabályozó hajlékony hídszakasszal” című találmányára.

A felperes állítása szerint az új Nintendo Switch szabályozórészei bitorolják a szabadalmazott mintát. Ezért a *Gamevice* kártérítést kér, valamint azt kívánja, hogy a Nintendo azonnal állítsa le a konzolok gyártását és eladását. A Nintendo legutóbbi keresetkimutatása szerint 2017. március óta 4,7 millió kapcsolóegységet adott el, mégpedig mindegyiket egy pár szabályozóval.

A kereset továbbá azt állítja, hogy a Nintendo terméke bitorolja a felperes *GAMEVICE*-nek nevezett eszközét is. Mindkét játék két szabályozót használ, amelyek egy táblagéphez csatlakoztathatók és arról lekapcsolhatóak, ami lehetővé teszi a játékosok számára, hogy ha-

* Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda Kft.

gyománys gombokat és joystickeket használjanak a játék szabályozására az eszköz érintőképernyője helyett.

Van némi hasonlóság a két termék között, azonban úgy tűnik, a Nintendo hasonló szorgossággal szerez szabadalmakat különböző készülékeire. Ezért valószínű, hogy a Gamevice-ra nehéz út vár igényének érvényesítésében. A Nintendo nem válaszolt azonnal a keresetre.

C) A *Life* vállalat először 2013-ban állította, hogy a *Nintendo* bitorolja hat szabadalmát, majd a Dallasi Kerületi Bíróságnál ezért be is perelte. Bár a Nintendo eredeti technológiájának célja csecsemők folyamatos ellenőrzése (hirtelenhalál-szindróma), valamint idősek esésének a kontrollja volt, engedély nélkül elkezdte gyártani a *Life* Wii mozgásérzékelő távirányítóit is.

A Nintendo azzal érvelt, hogy a *Life* szabadalma „megfelelő írott leírás hiánya” miatt érvénytelen, és bár elismerte, hogy „vannak bizonyos hasonlóságok”, azt állította, hogy „nagyon eltérő” utat használt a *Life* szabadalmában ismertetethez képest.

A bíróság megállapította, hogy a Nintendo bitorolta a *Life* mozgásérzékelő sebességmérő technológiáját a *Wii* távirányítóknak. Az esküdtbíróság 10 millió USD kártérítés megfizetésére kötelezte a *Nintendót*. A *Life* azonban eredetileg 4 USD-t kért a 36 millió eladott egység minden darabja után, ami 144 millió USD-t eredményezett volna. Így a győzelem a *Life* számára kissé csalódást okozott.

A Nintendo nem ért egyet a bírósági döntéssel, mert azt állítja, hogy nem bitorolta a *Life* érvénytelen szabadalmát, ezért a döntés ellen fellebbezett.

D) A Szövetségi Kerületi Fellebbezési Bíróság (Court of Appeals for the Federal Circuit, CAFC) 2018. január 12-én döntést hozott az *Exmark Mfg Co* (Exmark) v. *Briggs & Stratton Power* (Briggs)-ügyben. A CAFC megállapította, hogy a legfelsőbb bíróság (Supreme Court, SC) által a *Halo Electronics, Inc v. Pulse Electronics, Inc*-ügyben 2016-ban hozott döntésre (lásd alább) tekintettel a szándékos bitorlást nem kerületi bíróságnak, hanem esküdtbíróságnak kell eldöntenie.

Az ügy háttere, hogy az *Exmark* a Nebraskai Kerületi Bíróságnál beperelte a *Briggset* 5 987 863 sz. amerikai szabadalma 1. igénypontjának a bitorlásáért. Ezt az igénypontot az USPTO újrazivsgálta, és háromszor érvényesnek találta. Az *Exmark* gyorsított ítélezést kért annak megállapítására, hogy az 1. igénypont nem volt érvénytelen újdonsághiány vagy kézenfekvőség miatt, és a kerületi bíróság helyt adott a kérésnek annak alapján, hogy az igénypont háromszor túlélt az újbóli vizsgálatot. A *Briggs* is gyorsított vizsgálatban kérte a bíróságtól annak megállapítását, hogy az igénypont határozatlan volt, azonban a kerületi bíróság megtagadta ezt a kérést.

Az ügy esküdtszék elé került annak megállapítása céljából, hogy

- a *Briggs* bitorolta-e az 1. igénypontot;
- a *Briggs* szándékosan bitorolt-e; és
- mekkora a kártérítés összege.

Az esküdtszék megállapította, hogy a Briggs szándékos bitorlást követett el, és az Exmark javára észszerű royaltly-kártérítést ítélt meg.

Ezután a kerületi bíróság bírái megtárgyalták a Briggs hanyagságra vonatkozó indítványát, valamint másik indítványát új tárgyalás tartására a szándékosságról és a kártérítésről. Ezen a tárgyaláson a kerületi bíróság megtagadta a Briggs hanyagságindítványát, és helyt adott az Exmark arra vonatkozó indítványának, hogy a Briggs szándékos bitorlása miatt növeljék a kártérítés összegét.

A Briggs a kerületi bíróság döntései közül több ellen fellebbezett. A szándékossággal kapcsolatban azt állította, hogy az SC Halo-döntése szerint a szándékosság a bitorló szubjektív szándékától vagy tudásától függ az állított bitorlás idején, és a szándékosság új tárgyalást indokol megnövelt kártérítéssel kapcsolatban. Azzal is érvelt, hogy a kerületi bíróság helytelenül zárt ki észszerűtlenként olyan bizonyítékot, amely az állítólagos bitorlás időpontjában lényegesen befolyásolta a lelkiállapotát.

A CAFC bírái, *Wallach, Chen és Stoll* először megállapították, hogy a kerületi bíróság tévedett, amikor az újdonság és a kézenfekvőség kérdésében elfogadta az újbóli vizsgálatok eredményét, mert ebben a kérdésben független következtetésre kellett volna jutnia. Emellett a CAFC hatályon kívül helyezte az észszerű royaltlykárók megítélését, és ilyen vonatkozásban új tárgyalás megtartása végett visszaküldte az ügyet a kerületi bíróságnak.

Ezután a CAFC hatályon kívül helyezte az esküdtszék szándékos bitorlásra vonatkozó döntését, valamint a kerületi bíróság fokozott kártérítésre vonatkozó megállapítását is, és az ügyet visszautalta a kerületi bíróságnak annak megállapítása céljából, hogy szükség van-e új tárgyalásra a szándékosság megállapításához. Miként fentebb már említettük, a CAFC a szándékossággal kapcsolatban sajátosan azon a véleményen volt, hogy ezt a kérdést egy esküdtszéknek kell megállapítania.

E) Az *Athena Diagnostics, Inc. (Athena) v. Mayo Collaborative Services, LLC* (Mayo)-ügyben az Athena megpróbálta a Mayoval szemben érvényesíteni egy Myasthenia gravis diagnosztizálására szolgáló eljárásra vonatkozó szabadalmát, amely szerint izomspecifikus tirozin-kináz (MuSK) autoantitesteket detektálnak, amely autoantitestek társulva vannak a *Myasthenia gravis*-szal, és a MuSK ember által kémiailag módosított (jódozott) változatának egy komplexét detektálják a páciens vérében. A Mayo megpróbálta azzal elutasítani a keresetet, hogy a szabadalom tárgya nem oltalmazható, mert az igényelt eljárás szokásos technikát alkalmaz egy természeti törvény alapján. Ezt a szabadalmat 2007-ben engedélyezték a *Mayo v. Prometheus*-döntés előtt.

A kerületi bíróság, többek között a Prometheus-döntésre alapozva, 2017. augusztus 4-i döntésében megállapította, hogy „a felperes eljárásának kívánt eredménye a MuSK autoantitestek detektálása”, és hogy az eljárás „nem eredményez semmit, ami a diagnózison túl hasznos”. A bíróság megerősítette továbbá, hogy „a felperesnek az az érve, amely szerint a szabadalmazott eljárás át van alakítva egy ember által előállított molekula használatával, elfogadhatatlan. A szabadalom állított célja Myasthenia gravis diagnosztizálása, és a szaba-

dalom olyan eljárásra irányul, amely a szabadalmi törvény 101. cikke szerint nem szabadalmazható, mert természeti törvényre vonatkozik.”

A bíróság, miután megállapította, hogy az igénypontok nem felelnek meg a szabadalmazhatósági próba első lépésének, annak a meghatározásához látott, hogy az eljárás tartalmaz-e feltalálói tevékenységet. Miként a Prometheus-ügyben elmondott eredményes érvelésében, a Mayo itt is azzal érvelt, hogy az Athena igénypontjai természeti törvényt érintenek, és az Athena csupán szokásos kimutatási technikát alkalmaz. Az Athena erre azzal válaszolt, hogy „az igénypontok a MuSK ember által vegyi úton előállított változatát írják le egy olyan sajátos komplex kialakítására, amely nem fordul elő a természetben”. Az Athena saját szabadalmi leírása azonban azt állította, hogy „a jódozás és az immunvédelem a szakmában ismert technikák”.

A végső elemzésben a bíróság megállapította, hogy „az Athena állítása, miszerint egy olyan eljárást igényel, amely egy új, a természetben elő nem forduló, szabadalmazható elem használatát kívánja, szükségszerűen egy szabadalmazásra kiválasztható eljárás”, nem meggyőző, különösen nem arra tekintettel, hogy „a szabadalom eljárást igényel antitestek kimutatására, nem pedig eljárást az 1251-MuSK létrehozására”.

A kerületi bíróság 2017. augusztus 4-i döntését az Athena a CAFC-nél fellebbezte.

F) Az SC 2017. június 19-én megállapította, hogy a védjegy törvény (Lanham Act) becsméréssel kapcsolatos paragrafusa az alkotmány első módosításának szabad beszédre vonatkozó cikkelye alapján alkotmányellenes. Egyhangúan megerősítve a CAFC döntését, az SC kifejtette, hogy a becsméréssel kapcsolatos paragrafus sérti az első módosítás vonatkozó alapelvét: „beszédet nem lehet tiltani azon az alapon, hogy sértő elveket fejez ki”.

Az ügy háttere, hogy *Simon Tam*, az ázsiai-amerikai *The Slants* (Az ázsiaiak) rockegyüttes alapítója, kérelmet nyújtott be az USPTO-nál a *THE SLANTS* együttesnév védjegyként való lajstromozása iránt, arra hivatkozva, hogy „a védjegy elfogadása utat nyitna a kifejezés elfogadására és becsmérő erejének megszüntetésére”.

A vizsgáló hatóság elutasította a lajstromozási kérelmet a védjegy törvény 2(a) cikkére hivatkozva, amely általánosan mint „becsmérlési paragrafus” ismert, és amely megtiltja olyan védjegyek lajstromozását, amelyek „becsmérelhetnek ... vagy megvetéssel vagy rossz hírnévvel sújthatnak bármely személyt, élő vagy holtat”.

Tam először az USPTO Védjegy fellebbezési Tanácsánál, majd a kerületi bíróságnál nyújtott be fellebbezést, de mindkettő fenntartotta az elővizsgáló elutasítását.

2015 áprilisában a CAFC saját kezdeményezéséből elrendelt egy teljes tanács előtti újbóli meghallgatást annak eldöntése céljából, hogy a védjegy törvény 2(a) cikke sérti-e az alkotmány első módosítását.

A CAFC megállapította, hogy a védjegy törvény 2(a) cikke sem tartalom, sem szempont alapján nem semleges. Megengedve az USPTO-nak, hogy kiválassza az általa becsmérőnek gondolt védjegyeket, a 2(a) cikk hátrányos megkülönböztetést alkalmaz mind a tárgy, mind a továbbított üzenet alapján. A CAFC azt is megállapította, hogy a védjegyek a tisztán keres-

kedelmi szemponton túlmenően kifejező erővel is bírnak, és lehetővé teszik a védjegylajstromozás elutasítását ennek a kifejező tartalomnak az egyéni megítélése alapján. A CAFC a kormánynek azt az érvét is elutasította, hogy a 2(a) cikk egy szigorúbb ellenőrzéstől mentes kormánytámogatás.

2016 szeptemberében az SC befogadta a Tam-ügyet, és abban 2017. január 18-án szóbeli érveket hallgatott meg.

Az SC véleményét közölve *Alito* bíró azzal kezdte, hogy kifejtette a védjegyek célját és a védjegyoltalom hosszú történetét, beleértve a Lanham-törvény elfogadását 1946-ban. Ez a törvény „biztosítja, hogy a védjegyek teljes oltalmat élvezzenek, és támogatja a kereskedelem szabad folyását”.

A felek érveivel foglalkozva az SC először Tamnak azzal az érveléssel foglalkozott, hogy a becsmérlelési paragrafus nem terjed ki olyan védjegyekre, amelyek faji vagy erkölcsi csoportokat becsmérelnek. Tam a bíróság előtt először érvelt azzal, hogy az ebben a paragrafusban említett „személyek” csupán természetes és jogi személyekre, nem pedig „nem jogi személyekre” vonatkoznak.

Ezután az SC arra a kérdésre tért rá, hogy a becsmérlelési szakasz sérti-e az alkotmány első módosításának a szabad beszédre vonatkozó részét. A teljes bíróság elutasította azt a nézetet, hogy a védjegyek kormányzati nézetet képviselnek, és így azokat nem szabályozza az első módosítás szabad beszédre vonatkozó része, minthogy a védjegyek a magánszférára tartoznak. A bíróság megjegyezte, hogy a kormány nem foglalkozik a lajstromozandó védjegyekkel, és egy lajstromozott védjegyet a kormány nem vizsgál felül vagy nem töröl, amíg azt nem támadja meg egy harmadik fél, ami azt bizonyítja, hogy egy védjegy tartalma nem kormányzati nézet. Emellett a bíróság által korábban megítélt egyik ügy sem támasztja alá még távolról sem azt a nézetet, hogy a lajstromozott védjegyek kormánybeszédnek minősülnek.

Alito, Roberts, Thomas és Breyer bíró elutasította a kormánynek azt az érvelését is, hogy ezt az esetet olyan ügyek befolyásolják, amelyek fenntartják „olyan kormányprogramok alkotmányosságát, amelyek támogatnak egy sajátos szempontot vagy egy tágabb kormányprogramot, ahol ’megengednek a beszélő által alkalmazott némi korlátozást’”.

Az ítélettel csak részben értett egyet *Kennedy, Ginsberg, Sotomayor és Kagan* bíró, akik szerint a 2(a) cikk nézőpont-megkülönböztetést képez, és ezek a bírók ezt a nézetüket részletesebben is kifejtették, megállapítva, hogy szerintük fejtegetéseik szükségtelenné tették az előző bekezdésben tárgyalt egyéb kérdések vizsgálatát.

G) A *Forever 21* (Forever) 2017 júniusában panaszbejelentést tett a híres olasz *Gucci* divatház ellen, és perrel fenyegette. Ellenintézkedésként a Gucci bitorlási pert indított a Forever ellen arra hivatkozva, hogy az utóbbi engedély nélkül használja az ő védjegyzett kék-piros-kék és zöld-piros-zöld csikjait. A Gucci a védjegybitorlás mellett tisztességtelen versennyel is vádolja a Forevert, és azt állítja, hogy a Forever aláaknázza az ő védjegyoltalmát, amely rendkívül fontos a GUCCI márka számára.

Ahhoz, hogy sikert érjen el, a Guccinak bizonyítania kell, hogy egy Forevernél vásárló fogyasztó összetévesztené a vásárolt dolgokat a Gucci termékeivel.

A Forever még nem nyilatkozott az ügyben. A per folyamatban van.

Egyesült Királyság

A) Első ízben Anglia és Wales Felsőbíróháza (High Court of England and Wales) adott „Arrow-nyilatkozatot” Londonban, megengedve, hogy egy terméket piacra vigyenek annak ellenére, hogy olyan szabadalmi bejelentésekkel néztek szembe, amelyeket a termékgyártók nem tudnak kétségbe vonni. Az Arrow-nyilatkozat az *Arrow Generic Limited v. Merck & Co. Inc.*-ügyben 2007-ben esküdtszék előtt született döntésről kapta a nevét. Ez egy új segítség, amelyet a bíróság alkalmaz abból a célból, hogy a kérelmezők számára kereskedelmi biztonságot nyújtson termékük forgalomba hozatalához, miután bitorlási eljárás fenyegetésével kerültek szembe.

Az ügy háttere, hogy az alperes *AbbVie Biotechnology Limited* (AbbVie) birtokosa szabadalmak és szabadalmi bejelentések egy nagy családjának, amely Humira nevű gyógyszerének adagolási körülményeire vonatkozik. A Humira gátolja bizonyos betegségek – ideértve a reumatoid artritist, a pszoriázisos artritist és a pszoriázist – gyulladáshatásait.

A Humirára vonatkozó termékszabadalmak (EP 0 929 578 és SPC GB/04/002) 2018 októberében járnak le, és az AbbVie számos megosztott szabadalmi bejelentést nyújtott be a Humira bizonyos dózistartományainak a használatára. A kérelmezők (*Fujifilm* és *Samsung*) külön benyújtott keresetekben olyan bírói nyilatkozatot kértek, amely kimondja, hogy az AbbVie termékei, amelyek biohasonló gyógyszerek bizonyos adagolási tartományokkal, kézenfekvők és/vagy ismertek voltak a vonatkozó elsőbbségi időpontokban (2001. június 8. és 2003. július 18.).

Érdemes megemlíteni, hogy a Humira a jelenleg a piacon található gyógyszerek közül a legnagyobb globális forgalommal büszkélkedhet. A kérelmezők azt állították, hogy az AbbVie, szembesülve a fő termékszabadalom oltalmi idejének lejártával, olyan stratégiát alkalmazott, amely szerint megosztott szabadalmi bejelentéseket nyújtott be, majd a megadott szabadalmakat ejtette, és ezáltal az eljárásokat elnyújtva megakadályozta ellenfeleit abban, hogy megnyissák az utat saját termékeik piacra vitelében. Megosztott bejelentéseinek ejtésekor az AbbVie új bejelentéseket nyújt be ugyanazokra a tárgyakra. Ez azt a célt szolgálja, hogy a piacon bizonytalanságot idézzon elő, miközben elkerüli, hogy érvénytelenséget állapítsanak meg az igényelt tárgyak szabadalmazhatóságával kapcsolatban.

Ennek az ügynek hosszú eljárási története és részletes ténybeli foglalata van, és itt elég annyit megjegyezni, hogy *Carr* bíró ítéletében megállapította, hogy „az AbbVie ejtette összes vonatkozó, egyesült királyságbeli szabadalmi oltalmát annak érdekében, hogy elkerülje az ottani bíróságok általi részletes vizsgálatot, és hogy meghosszabbítsa a kereskedelmi bizonytalanságot ezeknek a szabadalmaknak az érvényességével kapcsolatban”.

A kérelmezőknek az volt az álláspontjuk, hogy az AbbVie globálisan bitorlási eljárással fenyegetett, és elutasította, hogy könnyítést adjon a benyújtani kívánt nyilatkozatokkal kapcsolatban.

A nyilatkozatokat a polgári törvénykönyv 40.20 szabálya és/vagy a bíróság vonatkozó joggyakorlata alapján nyújtották be, arra kérve a bíróságot, hogy erősítse meg: a kérelmezők biohasonló termékeit nem lehet az Egyesült Királyságban fenyegetni bármilyen további megosztott bejelentéssel. A kérelmezők által benyújtott nyilatkozatok hasznos célt szolgálnak, mert kereskedelmi biztonságot nyújtanak egyrészt azzal, hogy megszüntetik a beavatkozás kockázatát az Egyesült Királyság és Európa közötti ellátási láncban, másrészt azzal, hogy befolyásolhatnak más európai bíróságokat.

Az AbbVie azzal érvelt, hogy nem lenne hasznos célja a kért nyilatkozatok megadásának, mert lépéseket tett minden olyan szabadalom (vagyis adagolási tartományokra vonatkozó egyesült királyságbeli szabadalom) visszavonására, amely vitapontot képezett vagy képezhetett az ügyben, és a segítség egy formájaként kötelezettségvállalási nyilatkozatokat tett.

A bíróság fontolóra vette, hogy a nyilatkozatok hasznos célt szolgálnának-e, és hogy volt-e olyan különleges ok vagy fennforogtak-e olyan körülmények, amelyek miatt a bíróságnak nem kellene megadnia a kért nyilatkozatokat.

Carr bíró az igénylők számára kedvező ítéletet hozott, megjegyezve, hogy a nyilatkozatok jobban ártanak az AbbVie-nek, mint azok a kötelezettségvállalások, amelyeket az AbbVie adott azzal kapcsolatban, hogy lemondana egyesült királyságbeli szabadalmi portfóliójának egy részéről.

A bíró azonban egy figyelmeztető megjegyzést is tett, amely szerint szokatlan ténykörülmények forogtak fenn, és hogy az AbbVie magatartása, amellyel védeni kívánta szabadalmi portfólióját az alapos vizsgálatról, különleges okot szolgáltatott a bíróság számára, hogy megadja a nyilatkozatokat. További okok, amelyek alátámasztották a döntést, azzal függték össze, hogy szükség volt kereskedelmi biztonságra; az igénylők érdekeltsége alapvetően azzal függött össze, hogy beruháztak klinikai próbákba, továbbá károsulhatnak akkor, ha bitorlási eljárás kockázatával kellene terméküket piacra vinni, amivel az AbbVie világszerte fenyegetőzött.

Az Arrow-nyilatkozat megadása az egyesült királyságbeli bírósági rendszer rugalmasságát bizonyítja azzal, hogy a ráruházott hatalmat megfelelő elleneszközök kifejlesztésére használta fel. Az Arrow-nyilatkozat elsősorban nyilvánvalóan a gyógyszeriparban alkalmazható, szabaddá téve az utat ahhoz, hogy generikumok megjelenhessenek a piacon, de egyéb iparágakban is alkalmazható, ahol egy szabadalmi bejelentés akadályozza egy termék piacra vitelét.

B) Nincs olyan ok, amely miatt a labdarúgás vezetőinek legnagyobb nevei ne követhetnék a játékosok példáját nevük védjegyként való védelmében. Ennek ellenére csak kivételnek tekinthető *Sir Alex Ferguson*, a Manchester United korábbi menedzsere, aki saját nevét különböző árukra lajstromoztatta.

José Mourinho a futballmenedzsmentben elért eredményei alapján kiérdemelte a „special one” (különleges) címet, azonban a saját nevét – ellentétben Fergusonnal – nem lajstromoztatta, de a *Chelsea*-nek megengedte, hogy a JOSÉ MOURINHO nevet védjegyként lajstromoztassa az Egyesült Királyságban és az Európai Unióban. Így Mourinho elveszítette a lehetőséget, hogy ellenőrizze nevének kereskedelmi kihasználását, ami az alapvető oka volt a közte és a futballklub közötti vitának.

Időközben Mourinho a *Chelsea*-től átszerződött a *Manchester United*hez. Új klubja azonban kereskedelmileg nem tudta kihasználni menedzserének hírnevét. Az 1994. évi angol védjegy törvény 10. cikke szerint ugyanis egy személy (vagy vállalat) bitorol egy lajstromozott védjegyet, ha a kereskedés folyamán olyan jelzést használ, amely azonos a védjeggyel olyan áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában, amelyek azonosak a védjegy lajstromozásakor megjelölt árukkal vagy szolgáltatásokkal. Ennek megfelelően például ha a *Manchester United* védjegyként használná Mourinho nevét kulcskarikákkal kapcsolatban anélkül, hogy előzőleg használati engedélyt kapott volna a *Chelsea*-től, kockáztatná, hogy elveszít egy *Chelsea* által indított pert. Mourinho tehát akadályba ütközne, ha védjegyként kívánná használni saját nevét, mert a *Chelsea* által birtokolt védjegy korlátozza abban, hogy hozzájáruljon személyének hírességként való bejegyzéséhez és/vagy az ahhoz kapcsolódó üzleti lehetőségek kihasználásához.

Az egyesült királyságbeli és az európai uniós védjegy lajstromok szerint jelenleg a JOSÉ MOURINHO védjegyek a *Chelsea* tulajdonában vannak. Ennek megfelelően úgy tűnik, hogy a két futballklub közötti vitát a védjegyek átruházása nélkül oldották meg, mert a manchesteri klub már használja a Mourinho nevét tükröző védjegyet, valószínűleg védjegylicencszerződés vagy más megállapodás alapján. Így azonban nincs kizárva, hogy – hacsak nem tesz lépéseket a nevéből képzett védjegy megszerzésére –, a jövőben ismét nehézségei adódhatnak. Ezért Mourinho számára az ő szempontjából a legkedvezőbb megoldás az lenne, ha a védjegy tulajdonjogát megvásárolná a *Chelsea*-től (amely számára a védjegy csekély kereskedelmi értékkel bír, hiszen valószínűtlen, hogy sok terméket tudna eladni Mourinho nevével, amikor a szakember a klub egyik legnagyobb versenytársánál menedzser).

Feltételezve, hogy Mourinhónak sikerül megszereznie a saját nevét tartalmazó védjegyeket, még mindig óvatosan kellene eljárnia, mert vannak olyan stratégiai megfontolások, amelyeket figyelembe kell vennie, amikor védjegyet lajstromoztat saját nevére. Itt példaként hivatkozunk *Elisabeth Emanuel*, a híres angol divattervező példájára, aki *Diana* hercegnő ruhatervezője volt, de elvesztette saját nevének védjegyként való használati lehetőségét. Bár Ms. Emanuel kezdetben számos védjegyet lajstromoztatott, amelyekben szerepelt a saját neve, a védjegyek lajstromozás után átruházások sorozatán mentek keresztül, és végül egy olyan harmadik fél tulajdonába kerültek, akivel nem volt kapcsolata. Védjegyeinek eladásával olyan helyzetbe került, hogy beperelték saját nevének a használatáért olyan termékeken, amelyek híressé tették.

Hasonló sorsra jutott *Karen Millen*, egy másik híres angol divattervező, aki az ő szempontjából hátrányosan megszüvegezett részvényeladási szerződés aláírásával gátolva van saját nevének vagy ahhoz megtévesztően hasonló bármilyen egyéb névnek a használatában divatárúkkal kapcsolatban nemcsak az Egyesült Királyságban, hanem bárhol a világon.

A fentieknek megfelelően, bár jó kezdet lenne Mourinho számára megvásárolni a védjegyjogokat a Chelsea-től, igen óvatosan kellene eljárnia, ha e jogokat el kívánná adni a Manchester Unitednek vagy bármilyen jövőbeli alkalmazójának. Teljesen érthető, ha ez a klub Mourinhót fizetésének megállapításakor kereskedelmi vagyontárgynak tekinti, hasonlóan ahhoz, ahogy eljár a játékosokkal, azonban az is magától értetődő, hogy Mourinho most már nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy a klub birtokolja a védjegyeket alkalmazásának időtartama alatt. Ehelyett jobb megoldás lenne számára megállapodni védjegylicenciában olyan feltételekkel, amelyek konkrétan előírják, hogy mi történik a védjegyekkel, ha/amikor Mourinho alkalmazása megszűnik (ez különösen fontos futballmenedzserek esetében, ahol könnyen lehetséges, hogy egy állás hónapokon belül vagy még rövidebb idő alatt megszűnik elbocsátás miatt). Védjegylicencia adása Mourinho által mindkét fél számára kereskedelmi biztonságot szolgáltatna.

Egyiptom

Az Egyiptomi Szabadalmi Hivatal, amely Észak-Afrikában az egyetlen nemzetközi kutatási és elővizsgálati hatóság, az egyiptomi állampolgárok számára 2017. szeptember 15-től kezdve azt a lehetőséget nyújtja, hogy nemzetközi (PCT-) bejelentéseiket elektronikus úton nyújthatják be arab vagy angol nyelven, és a következő vizsgálóhivatalokat jelölhetik meg: Amerikai Egyesült Államok, Ausztria, Egyiptom és az Európai Szabadalmi Hivatal.

Egységes Szabadalmi Bíróság (Unified Patent Court, UPC)

Az Európai Bizottság 2012 decemberében egy brüsszeli konferencián jelentette be, hogy az egységes európai szabadalmi rendszer 2014 tavaszán léphet működésbe. Az Egységes Szabadalmi Bíróság létrehozásával kapcsolatos nehézségek miatt ez a határidő folytonosan tovább csúszott: 2013 augusztusában az indulás dátumát 2015 végére kellett módosítani, és 2016 májusában arról olvastunk híreket, hogy az UPC valamikor 2017-ben kezdi majd meg működését.

Az Egyesült Királyság és Németország azok az EU-tagállamok, amelyeknek még ratifikálniuk és ki kell hirdetniük az Egységes Szabadalmi Bíróságra vonatkozó egyezményt. A brexittel kapcsolatos viták ellenére jelenleg valószínűnek tűnik, hogy az Egyesült Királyság általi ratifikálás 2018 őszén megtörténik. A szellemi tulajdon világát azonban 2017. júniusban megdöbbentette *Steinmeier* német elnök egyetértése a Szövetségi Alkotmánybíróság kérelmével, hogy egy német szellemi tulajdoni jogász, dr. Stjerna által benyújtott alkot-

mányügyi panasz miatt halassa el az UPC-egyezmény aláírását – jöllehet azt már elfogadta mind a Bundestag, mind a Bundesrat. A Stjerna által benyújtott panasz mintegy 170 oldal terjedelmű, ezért az alkotmánybíróság 2017 végére toltta ki a megfigyelési szakasz végét. Ezt követően 5-6 hónapra lehet szükség az ügy elfogadhatóságával kapcsolatos kezdeti döntésig. Elfogadás esetén mintegy 6 hónappal később kerülhet sor a szóbeli tárgyalásra. Minthogy a panasz egyes pontjai az EU törvényére vonatkoznak, sor kerülhet arra, hogy az ügy az EU Bíróságához (Court of Justice of the European Union, CJEU) kerüljön, ami akár további két évvel késleltetheti a végső döntést.

Dr. Stjerna panasza azt is kifogásolja, hogy az UPC bírái nem rendelkeznek a megkívánt függetlenségi fokkal, és maga az UPC sem bír elegendő demokratikus törvényességgel ahhoz, hogy Németország törvényesen vehessen részt ebben a bíróságban.

A német alkotmánybíróság nem szokott véleményt kérni külső szervektől, de most felkérte az ügyvédi kamarát és az Európai Szabadalmi Jogászok Szövetségét, hogy közöljék véleményüket az ügyről. Ez is arra utal, hogy a panasz érdemi alapokon nyugszik.

A szakértők is egyetértenek abban, hogy az alkotmánybíróság nem fordult volna Steinmeier elnökhöz, ha a bírók az alkotmányügyi panaszt kezdettől volna reménytelennek tekintették volna. Így helyesnek tűnik feltételezni, hogy a panasz tartalmaz legalább néhány erős érvet, amely miatt az alkotmánybíróságnak döntés előtt alaposabb vizsgálatot kell végeznie.

Élénk vita indult a panasz sikerének esélyeiről érdekelt személyek, csoportok és szervezetek körében. A vita egy sajátos dologra összpontosult: az egységes hatályú európai szabadalmakat majdan engedélyező Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH, European Patent Office, EPO) fellebbezési tanácsaira és azok függetlenségére.

A németek számára nem szokatlan az ilyenfajta vita, mert emlékeztet arra, hogy a Szövetségi Szabadalmi Bíróságot (Bundespatentgericht, BPG) 1961-ben a Szövetségi Adminisztratív Bíróságnál benyújtott eredményes panasz alapján hozták létre, amely azzal érvelt, hogy a fellebbezési tanácsok (amelyek abban az időben a Német Szabadalmi és Védjegyhivatal, Deutsches Patent- und Markenamt, DPMA részét képezték) nem voltak a hivataltól függetlennek tekinthetők, és mint ilyenek az alkotmány 92. cikke értelmében nem képeztek bíróságot.

Ennek eredményeként módosították az alkotmány 96. cikkét, és ez tette lehetővé szellemi tulajdoni ügyekben a BPG létrehozását, amely teljesen független a Német Szabadalmi és Védjegyhivataltól.

2016-ban az ESZH Adminisztratív Tanácsa az elnök javaslata alapján módosította az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) végrehajtási utasítását, különösen a 12a–12b szabályokat, amelyek hangsúlyozzák a fellebbezési tanácsok függetlenségét. Az ESZE új 12a(1) 1 szabálya szerint a fellebbezési tanácsok és a bővített fellebbezési tanács egyetlen egységként vannak megszervezve. Továbbá a 12a(1) 2 szabály alapján létrehozta egy új állást a fellebbezési tanácsok elnöke számára. Az ESZE 12a(2) 1 szabálya szerint az ESZH elnöke funk-

ciókat és jogosítványokat ruház a fellebbezési tanácsok elnökére, aki a 12a(2) 2 szabálynak megfelelően csupán az Adminisztratív Tanácsnak felelős.

Az új szabályok azonban nem tisztázzák, hogy milyen (adminisztratív és fegyelmi) funkciókat és jogköröket kell a fellebbezési tanácsok elnökére ruházni ahhoz, hogy lehetővé tegyék azok irányítását az ESZE 12a(2) 1 szabálya szerint.

2017. márciusban a hivatalos közlöny csupán arról tájékoztatta a közönséget, hogy „2017. február 14-én az ESZH elnöke aláírt egy rendeletet, amely bizonyos funkciókat és jogosítványokat a fellebbezési tanácsok elnökére ruház rá”.

Az ESZH weboldalán a következő közlemény volt olvasható: „Hatáskör-átruházási cselekedetként az ESZH elnöke a fellebbezési tanácsok elnökére ruházta rá a fellebbezési tanácsok tagjainak kinevezésére és újbóli kinevezésére, valamint igazgatási és fegyelmi ügyekre vonatkozó jogokat”. Ezért tisztázatlan maradt, hogy az ESZH elnöke az összes fegyelmi jogot átruházta-e a fellebbezési tanácsok elnökére, vagy pedig bizonyos jogokat megtartott magának.

Az ESZE 15(f) és 15(g) cikke még mindig az ESZH részeként utal a fellebbezési tanácsokra és a Bővített Fellebbezési Tanácsra. Ezeknek a tanácsoknak a döntései továbbra is „Európai Szabadalmi Hivatal” cím alatt jelennek meg.

Láthatjuk, hogy az ESZE Adminisztratív Tanácsa annak érdekében, hogy el lehessen kerülni egy diplomáciai konferenciát, igyekezett megerősíteni a fellebbezési tanácsok függetlenségét a végrehajtási utasítások módosításával, azonban bizonyos szempontok tisztázatlanok maradtak. Így például fegyelmi és pénzügyi területen a fellebbezési tanácsok nem teljesen függetlenek az ESZH elnökétől. Az ESZE 12a(3) 1 és 12a(3) 2 szabálya szerint a fellebbezési tanácsok elnöke köteles a „Fellebbezési Tanácsok Egység” éves költségvetési tervét megfontolásra továbbítani az ESZH elnökének, és a 12a(3) 3 szabály szerint az ESZH elnökének kell a fellebbezési tanács elnökét ellátni a „szükség” forrásokkal. Az ESZE 10(2) (d) cikke szerint a költségvetés az ESZH elnökének felelőssége marad.

Mindezek a tények a Szövetségi Alkotmánybíróságnál benyújtott panasz megalapozottságát látszanak alátámasztani.

Európai Szabadalmi Hivatal

A) 2017. június végén az Európai Szabadalmi Hivatal közzétett egy hirdetményt, amely megállapítja, hogy 2017. július 1-jétől kezdve többé nem szabadalmazhatók a lényegileg biológiai eljárással kapott növények és állatok.

Ez az ESZH 180 fokok fordulatát jelenti a Bővített Fellebbezési Tanács (Enlarged Board of Appeal, EBA) 2015-ben a Paradicsom II- és a Brokkoli II (G 2/12 és G 2/13)-ügyben hozott döntése után. Itt az EBA hosszú és mélyreható jogi elemzést végzett, amely arra a következtetésre vezetett, hogy az Európai Szabadalmi Egyezmény 53(b) cikkét szűken kell értelmezni, és ennek eredményeként lényegileg biológiai eljárásokból származó növények

és állatok elvileg szabadalmazhatók voltak, még ha elkerülhetetlenül ilyen eljárásokból származtak is.

A törvény megállapodottnak tűnt, amíg az Európai Parlament fel nem kérte az EU Bizottságát, hogy vegyen fontolóra különböző kérdéseket a 98/44/EC biotechnológiai irányelvvel kapcsolatban, amelyben a szabadalmazhatóságból való kizárás hasonlóan van megfogalmazva, mint az EPC 53(b) cikkében, vagyis kimondottan kizárja a szabadalmazhatóságból a lényegileg biológiai eljárásokat növények és állatok előállítására, azonban nem említi az ilyen eljárásokból származó termékeket. A Bizottság felülvizsgálta a biotechnológiai irányelv szövegösszefüggését és rendelkezéseit, és 2016. november 3-án publikált egy közleményt, amely megállapítja, hogy az Európai Unió jogalkotóinak szándéka a biotechnológiai irányelv elfogadásakor az volt, hogy kizárja az ilyen termékeket a szabadalmazhatóságból.

A Bizottság közleményére válaszként az ESZH hivatalból leállított minden ilyen vonatkozású vizsgálati és felszólalási eljárást. Ilyen maradt a helyzet, amíg az ESZH 2017 nyarán nem publikálta az említett hirdetményt.

A hirdetmény megállapítja, hogy csupán irányelvet szándékoznak adni, és az ESZH-t ezeknek a rendelkezéseknek az értelmezésében semmiképpen sem kötik a Bizottság nézetei, sem pedig az Európai Unió Bíróságának a döntései. Így felvetődik a kérdés, hogy miért változott meg az ESZH álláspontja. Az ESZH közleménye megállapítja, hogy a döntést az Adminisztratív Tanács annak érdekében hozta, hogy biztosítsa az egyöntetűséget a harmonizált európai szabadalmi törvényben. Úgy tűnik, hogy az ESZH el kívánta kerülni ebben a kérdésben a jövőbeli eltérő döntéseket Európában például az EU tagállamai között, valamint e tagállamok és az ESZH között. Emellett maga a biotechnológiai irányelv az ESZH-ra vonatkozik, amikor a szabadalmazhatóságot veszi fontolóra. Az ESZE végrehajtási rendeleteit úgy módosították, hogy azok tartalmazzák az irányelv fő rendelkezéseit, és azokat az értelmezés kiegészítő eszközeiként használják [lásd az ESZE 26(1) szabályát]. Ilyen körülmények között elkerülhetetlennek tűnt a jogi diszharmonia lehetősége.

Az ESZH közleményét követően az Adminisztratív Tanács módosította az ESZE kiegészítő rendelkezéseinek 27. és 28. szabályát. Ezek a változások 2017. július 1-jén léptek hatályba, és az ebben az időpontban vagy ezt követően benyújtott, valamint az ekkor függő európai szabadalmi bejelentésekre vonatkoznak. A kulcsrendelet a 28(2) szabály, amely most az alábbi szövegű:

„(2) Az 53(b) szabály alapján nem engedélyezhetők európai szabadalmak kizárólag lényegileg biológiai eljárással kapott növények vagy állatok vonatkozásában.”

Első pillantásra ez a dolog lezártnak tűnik, de valójában nem az. A Bizottság közleménye világosan kimondja, hogy ez csupán egy irányadó dokumentum, amelynek célja, hogy segítséget nyújtson a biotechnológiai irányelv alkalmazásában, és csupán az Európai Unió Bírósága illetékes dönteni az európai uniós törvény értelmezésében.

B) Jól ismert, hogy az egyértelműség hiánya az Európai Szabadalmi Egyezmény 84. cikke szerint nem szerepel az ESZE 100. cikkében felsorolt felszólalási okok között, és ezért nem

lehet rá hivatkozni, amikor valaki felszólal egy engedélyezett európai szabadalom ellen. Mindazonáltal az egyértelműség hiányának kifogásolása még mindig hatásos és nem elhanyagolható eszköz egy felszólaló számára az európai felszólalási eljárásokban.

Ez elsősorban annak a ténynek tudható be, hogy a Bővített Fellebbezési Tanács G 3/14 sz. döntése – bár lényegileg megállapítja, hogy akár egy olyan módosítás, amely engedélyezett igénypontokat összekapcsol, nem kifogásolható az egyértelműség hiánya miatt – megerősíti, hogy egyéb módosítások a szabadalomban, különösen a leírásból vett jellemzők alapján az engedélyezett igénypontokban, rendszerint elegendőek ahhoz, hogy kielégítsék az ESZE 84. cikkében foglalt követelményeket. Emellett a fellebbezési tanács T 248/13 sz. újabb döntése szerint egy olyan jellemző, amely az engedélyezett igénypontokban van jelen, amelyet azonban az igénypontok módosítása révén létrejövő szövegösszefüggésből vettek, kifogásolható az ESZE 84. cikke alapján.

Másodsorban, az ESZH legújabb statisztikai adatai szerint az összes felszólalásnak csupán mintegy 30%-át, vagyis a felszólalási ügyeknek csak a kisebb részét utasítják el, és a felszólalás tárgyát képező szabadalmaknak csupán egy kis részét tartják fenn módosítás nélkül. Ennek megfelelően nagyon valószínű, hogy az európai felszólalási eljárások valamely pontján a felszólalás tárgyát képező szabadalmak legnagyobb részét módosítják az ESZE 84. cikke alapján egyértelműen kifogásolható módon.

Egy olyan ok, amely miatt az ilyen esetekben az egyértelműség kifogásolása hatékony lehet, olyan esetekben fordulhat elő, amikor egy megadott szabadalom egyik jellemzőjét indokolatlan általánosításnak találják, mert az kibogozhatatlanul össze van kapcsolva az eredeti bejelentés egy másik jellemzőjével. Ha ez a másik jellemző nincs egyértelműen leírva a bejelentésben, és ezt eredményesen kifogásolják az ESZE 84. cikke alapján, a szabadalomtulajdonos elkerülhetetlen csapdahelyzetbe kerül. Egyrésztől a jellemzőnek meg kell gyógyítania az általánosítási hibát, másrésztől nehezen érthetővé tenné az igénypontot.

Egy másik ok lehet az, hogy az egyértelműség hiánya sok eltérő alakban és színben kerül az ESZH elé. Így például az egyértelműség hiánya természetesen jelen van, ha ugyanannak az igénypontosorozatnak a jellemzői nem egyeztethetők össze egymással. Hasonló helyzettel állunk szemben, amikor egy igénypont egyik jellemzőjét elméletileg legalább két eltérő módon lehet értelmezni. A felszólalási osztályok újra és újra találkoznak ilyen hibával.

Az egyértelműség hiányának különlegesebb esetei például azok, amikor egy paramétert az engedélyezett igénypontok korlátozására használnak fel, és a leírás nem közli a paraméter mérésének a módját. Még egy jól ismert paraméter esetében is számos mérési mód létezhet és adhat eltérő eredményt. Egy fellebbezési tanács T 955/07 sz. döntése megállapította, hogy egy paraméter nem egyértelmű még akkor sem, ha adnak mérési módszert, de ez a módszer hiányos. Egy másik fellebbezési tanács T 2086/11 sz. döntése megállapította, hogy egy teljes mérési jegyzőkönyv sem lehet elegendő ahhoz, hogy egy paramétert egyértelművé tegyen, ha a mérés nem szolgáltat összeegyeztethető eredményeket. Itt az ötven részecske alapján

meghatározott átlagos arányt sem tekintették elegendőnek ahhoz, hogy megbízhatóan lehessen jellemezni egy részecskék ezreiből álló terméket.

Az is előfordulhat, hogy egy teljes és megvalósítható mérési jegyzőkönyvvel kapott eredményt különböző időpontokban eltérően értelmeznek. Például a szabadalom egyik paraméterét nem nyilváníthatják kielégítőnek egy olyan esetben, amikor egy meghatározott mérési eredményt úgy tekintettek, hogy az megfelelt a szabadalom elsőbbségi időpontja előtt egy bizonyos paraméternek, azonban megállapították, hogy ez a paraméter a szabadalom elsőbbségi időpontja utáni időpontban egy eltérő paraméternek felel meg.

Az ESZE 84. cikkének követelményeit ki kell elégíteni olyan esetekben is, amikor disclaimereket kell megfogalmazni például annak érdekében, hogy a találmány tárgyát az ESZE 54(3) cikke alapján megkülönböztessék a technika állásától. T 2130/11 sz. döntésében az egyik tanács megállapította, hogy egy engedélyezhető disclaimer megszővegezésének nehézsége – az ESZE 123(2) cikkének követelménye miatt, amelyet a disclaimernek szintén ki kellett elégítenie – nem igazolható az ESZE 84. cikkének alkalmazása alóli kivételt.

A fentiekből általános tanulságként levonható, hogy egy európai felszólalási eljárásban felszólalóként eljárva ne feledjünk el kifogást emelni egy szabadalom módosítása ellen, ha ez lehetőséget ad az egyértelműség kifogásolására.

C) A CRISPR betűszó a Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats, vagyis a „halmazottan előforduló, szabályos közökkel elválasztott, rövid, palindromikus (ellenkező irányban is azonos bázissorrendű) ismétlődések” kifejezés rövidítése. A CRISPR rendszer forradalmasította a géntechnológia területét, megnyitva az utat a génmérnökség lehetőségeinek sokaságára, és új lehetőségeket teremtve betegségek kezelésében. Különösen érdekes a rendszer egy olyan változata, amely CRISPR-Cas 9 néven ismert, és amelynek módosításával genomokat tudnak editálni. Ezt általában „génollónak” hívják, mert el tudja vágni egy sejt genomját egy sajátos helyen úgy hogy géneket lehet eltávolítani, és/vagy új géneket inszertálni, sőt akár betegségeket is lehet gyógyítani a páciens DNS-ének megjavításával. A CRISPR-Cas 9 rendszer legnagyobb előnye a legtöbb géntechnológiai rendszerrel szemben, hogy rendkívül pontos, gyors, olcsó, és alkalmazása is egyszerű.

A CRISPR rendszerre számos szabadalom vonatkozik, és különböző bejelentők nyújtanak be ilyen tárgyú bejelentéseket. E bejelentések és szabadalmak birtokosai a Broad Institute (a Broad egy massachusettsi kutató intézet), a Massachusetts Institute of Technology (MIT), a kaliforniai Berkeley Egyetem, a Max-Planck Intézet Berlinben és a Millipore Sigma. Az elmúlt év végén a Broad megnyerte az első vitát, amely az Egyesült Államokban alapvető szabadalmi jogokra vonatkozott. 2018. január végén azonban az Atlanti-óceán másik oldalára lendült az inga, és a Broad komoly hátrányt szenvedett, mert az Európai Szabadalmi Hivatal megsemmisítette egyik fontos szabadalmát. Az ESZH döntése elsőbbség igénylésével és nemzetközi szabadalmi bejelentések benyújtásával függ össze (lásd alább).

A Broad találta fel a CRISPR-Cas 9 felhasználását állati és emberi sejtekben, és nyújtott be rá először szabadalmi bejelentést. Szabadalmának a megsemmisítése volt az ESZH első

felszólalási döntése az úttörő genomeditáló technológiával kapcsolatban, és ez csupán a legutóbbi fejlemény, a számos szabadalmi ütközet egyike, amely az utóbbi években a világ számos részén fejlődött ki a CRISPR technológiával kapcsolatban.

Az eredeti – és legalaposabban tárgyalt – CRISPR-vita az Egyesült Államokban folyik, ahol először fejlesztették ki a technológiát. Ott a Broad vitában van a Berkeley Egyetemmel, amely kifejlesztette az alapvető CRISPR-Cas 9 módszert, de csupán baktériumsejtekben való felhasználásra. Az egyetem érvényteleníteni kívánja a Broad amerikai szabadalmát, mert állítása szerint annak igénypontjai ütköznek saját szellemi tulajdon-jogaival.

A Szabadalmi Fellebbezési Tanács (Patent Trial and Appeal Board) az egyetem javára döntött, és *Paul Michel* főbíró azon a véleményen volt, hogy az e döntés ellen benyújtott fellebbezés „a 2018. év ügye lehet”, mert alapvető kézenfekvőségi precedensekkel kapcsolatban vet fel kérdéseket.

Európában azonban egészen eltérő tényezők döntötték el a Broad szabadalmának a sorsát: az ESZH döntése nem a technológia jellege és kézenfekvőségi megfontolások körül forgott, hanem számos elsőbbségi jog érvényessége körül, amely jogokon viszont a bejelentés igénypontjának újdonsága nyugodott. A Broad 2013. évi PCT-bejelentését – amelyből eredeti megadott ESZH-szabadalma származott – korábbi, 2012. évi 12 amerikai bejelentésének elsőbbségét igényelve nyújtotta be. Az ESZH azonban azon a véleményen volt, hogy a Broad nem helyesen szerezte a jogot az eredeti amerikai bejelentések közül négy bejelentés elsőbbségének az igényléséhez. Ellentétben az elsőbbségi jogokkal kapcsolatos európai szabályokkal, a nemzetközi bejelentésben nem volt feltalálóként megnevezve *Luciano Marraffini* (Rockefeller Egyetem), akit viszont a korábbi bejelentések közül négyben megneveztek ilyen minőségben. Ennek a négy elsőbbségi igénynek az érvénytelensége és a technika további állásának a figyelembevétele alapján találták az európai szabadalmat érvénytelen elsőbbségűnek, és ezért megsemmisítették.

Így az ESZH 2018. januári döntése súlyos figyelmeztetést jelenthet arra nézve, hogy forradalmi technikai újításokon alapuló, igen értékes szabadalmak is elveszhetnek csekély eljárási hibák következtében. Ennek figyelembevételével érdemes biztosítani, hogy a szabadalmi bejelentés benyújtása előtt minden lehetséges szempont figyelembe legyen véve. A Broad már bejelentette, hogy fellebbezni fog az ESZH döntése ellen, azonban érdemes lenne valamivel közelebről megvizsgálnia, hogy az otthoni bejelentések körül milyen hiba történt, mert ügyvivői szempontból hibának kell tekinteni azt, ha egy bejelentő az elsőbbséget megalapozó bejelentés feltalálói közül kihagy egyet vagy többet a PCT-bejelentésből, vagy ha az utóbbiban új feltalálót vagy feltalálókat is megnevez.

Az iRunway című lapban megjelent az elmúlt év végén egy „CRISPR: globális szabadalmi tájkép” című tanulmány, amely példa nélkül álló elemzést szolgáltat a forradalmi géneditáló technológiára vonatkozó szabadalmakról, amelyek piaca a 2017. évi 3,19 milliárd dollárról 2022-re becslések szerint 6,28 milliárd dollárra növekszik. A világ különböző részein benyújtott 4336 szabadalmi bejelentést azonosítva a tanulmány 410 engedélyezett CRISPR-

szabadalmat és 3926 függő vagy megszűnt bejelentést említ. Az ilyen tárgyú bejelentések benyújtása több mint két évtizede kezdődött, és a bejelentések száma nagymértékben megnőtt 2013-ban, amikor felfedezték a CRISPR-Cas 9 genomeditáló eszközt.

A tanulmány aláhúzza, hogy a CRISPR-tárgyú szabadalmi bejelentéseknek Észak-Amerikában és Ázsiában a legmagasabb a száma – mindkettőben az összes bejelentés 29-29%-át nyújtották be –, szemben az európai bejelentések számának 12%-ával – ahol az Egyesült Királyság a legnagyobb bejelentő –, és 29%-ot tesznek ki a PCT-úton benyújtott bejelentések. De míg az észak-amerikai innovátorok az egész világon benyújtottak szabadalmi bejelentéseket, úgy tűnik, hogy a kínai feltalálók a nemzeti bejelentésekre helyezték a súlyt.

A tanulmány nagy bejelentőként említi a Broadot 297 tétellel, míg a vele szorosan társult *Harvard Egyetem* és az *MIT* 343, illetve 316 tétel tulajdonosa. Ellenfelük a *Berkeley Egyetem*, amelyhez a mérsékeltebb 131-es szám kapcsolódik.

Meglehető eredményt mutat a világ legnagyobb vegyi vállalata, a *Dow*-ból és a *DuPont*-ból nemrég létrejött *DowDuPont*, amely a legtöbb – 514 – CRISPR-szabadalmat és szabadalmi bejelentést birtokolja, ami az összesnek a 12%-át teszi ki, és így jelenleg ezen a téren ez a vállalat vezet.

Az Európai Unió Bírósága

A) A „Champagne” eredetmegjelölés, amelyet az Európai Unió eredetmegjelölésekre és borok földrajzi megjelölésére vonatkozó törvénye véd. A Champagne bor interprofesszionális bizottsága (Comité Interprofessionel du Vin de Champagne) (a továbbiakban: Comité), a Champagne-termelők egy társasága többek között azzal foglalkozik, hogy üldözi a „Champagne” eredetmegjelölés bitorlásait.

2012 végén az *Aldi Süd*, egy német diszkontkereskedő elkezdett árusítani „Champagner Sorbet” névvel egy fagyasztott terméket, amelyet Belgiumban a Galana NV (Galana) vállalat állított elő. Ez a termék 12% pezsgőt tartalmazott. A Comité pert indított az Aldi Süd ellen, ideiglenes intézkedést kérve. A Comité azzal érvelt, hogy a „Champagne” mint védett eredetmegjelölés abszolút oltalmat élvez, és feljogosítja a „Champagne” kifejezés használatának megtiltására a „Champagne Sorbet” terméknev részeként még akkor is, ha a termék valóban tartalmaz pezsgőt. A Galana az Aldi Süd oldalán belépett a perbe. A Münchener Kerületi Bíróság 2014. április 13-i döntésével megtiltotta a „Champagne” szó használatát. E döntés ellen az Aldi Süd fellebbezést nyújtott be a Münchener Fellebbezési Bíróságnál, amely már 6 hónap múlva hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság döntését.

Ezek után a Comité a Szövetségi Legfelsőbb Bíróságnál (Bundesgerichtshof, BGH) nyújtott be fellebbezést, miután a fellebbezési bíróság ezt engedélyezte. A BGH 2016. június 2-án számos kérdésben előzetes döntést kért az Európai Unió Bíróságától. A kérdések lényege a következő volt.

- Az eredetmegjelölés oltalmára vonatkozó rendelkezések alkalmazhatók-e a megjelölés terméknévként való használatára, ha a termék valójában tartalmaz egy olyan alkotórészt, amelyre az eredetmegjelölés védve van?
- Igenlő válasz esetén egyáltalán meg van-e engedve az ilyen használat, és ha igen, milyen feltételek mellett?

A BGH előtti eljárásban csupán a Galana jelent meg alperes félként. A CJEU előtt a Comité és a Galana nyújtott be megjegyzéseket. Emellett az Európai Bizottság, valamint a francia és a portugál kormány is nyilvánított véleményt. A 2017. május 18-án tartott tárgyaláson a felek szóbeli érveket adtak elő, és hasonlóan járt el a Bizottság és a francia kormány is. A főtanácsnok 2017. július 20-án közölt véleményt.

A CJEU három tagból álló második tanácsa megerősítette a rendelkezés alkalmazását eredetmegjelölések és földrajzi árujelzők esetén a bíróság által tárgyalt ügynek megfelelő felhasználásokra. Így a döntő kérdés az volt, hogy a „Champagne” kifejezés használatát meg lehet-e tiltani, amennyiben az ilyen használat kiaknázza az eredetmegjelölés hírnevét.

E tekintetben a CJEU először elutasította a Comitének azt az álláspontját, hogy az ilyen rendelkezések alapján engedélyezett oltalom abszolút lenne. Ehelyett a bíróság a „Cognac”-ra vonatkozó saját korábbi ügyére, és különösen a Bizottság „Irányelvek élelmiszerek címkézésére alkotórészekként védett eredetmegjelöléseket vagy védett földrajzi árujelzőket használva” című rendelkezésére támaszkodva a következőket állapította meg:

„Önmagában nem tekinthető tisztességtelen használatnak egy védett eredetmegjelölés felhasználása olyan név részeként, amellyel egy olyan élelmiszert árusítanak, amely nem felel meg e megjelölés termékmeghatározásának, azonban egy olyan alkotórészt tartalmaz, amely megfelel annak. Ezért a nemzeti bíróságoknak kell meghatározniuk, minden egyes esetben a sajátos körülmények fényében, hogy az ilyen használat tisztességtelen előnyt kíván-e szerezni az eredeti védett megjelölés hírnevéből”.

A CJEU összegző véleménye szerint a „Champagne Sorbet” megjelölés használata törvényes, ha a sorbetnek egyik lényeges jellemzőjeként olyan íze van, amely elsődlegesen a sorbetben levő alkotórész jelenlétének tulajdonítható.

B) A *Louboutin v. Van Haren*-ügyben az EU Bíróságának főtanácsnoka, Szpunar arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Louboutin számára a Benelux-államokban védjegyoltalmat biztosító, 2010. évi „lábbeli”-döntés és a 2013. évi „magassarkú cipők”-döntés (lásd az ábrát) érvénytelen lehet.

2012-ben Louboutin pert indított a holland *Van Haren* ellen, amely szintén piros talpú cipőket árusít, azt állítva, hogy a holland vállalat cipői bitorolják „egy cipő talpán alkalmazott piros színre” lajstromozott védjegyét. A Van Harennek a bírósági döntés alapján meg kellett szüntetnie termékeinek gyártását és eladását, de e vállalat fellebbezett a döntés ellen.

A fellebbezési bíróság (Hágai Kerületi Bíróság) nem volt biztos Louboutin védjegyének az érvényességében, és 2017. júniusban előzetes döntést kért a CJEU-től azzal érvelve, hogy a LOUBOUTIN védjegy „kizárólag az alakból áll, amely az árúnak lényeges értéket kölcsönöz” – ami viszont az EU védjegyirányelve szerint okot ad a védjegy lajstromozásának az elutasítására. A fellebbezési bíróság a CJEU-től lényegileg azt kérte: válaszolja meg a kérdést, hogy az „alak” szó a védjegyirányelv értelmében annak színét is magában foglalja-e.

Első véleményében, amelyet 2017. júniusban adott, Szpunar arra következtetett, hogy a védjegyirányelv értelmezése alapján Louboutin piros cipőtálpát „alak”-nak lehet tekinteni. Minthogy azonban az ügyet a nagytanács elé utalták, és a szóbeli tárgyalást újra megnyitották, Szpunarnak új véleményt kellett adnia.

2018. februárban adott második véleményében Szpunar fenntartotta korábbi nézetét, kifejtve továbbá, hogy Louboutin védjegye az áruk alakjából áll, és ennek az alaknak a vonatkozásában kér oltalmat, nem pedig önmagában egy színvédjegyre. Véleményét azzal folytatta, hogy azt a kérdést: vajon az alak „lényeges értéket ad-e” az áruknek (ami a védjegybejelentés elutasítását eredményezi), a védjegy vagy tulajdonosa hírnevének figyelembevétele nélkül kell meghatározni. Ez kellemetlen lenne Louboutinnek és hasonló védjegytulajdonosoknak, mert a bíróságok megállapítanák, hogy a talp elvont módon lényeges értéket ad a cipőnek, figyelmen kívül hagyva azt a tényt, hogy Louboutin különleges hírnevet szerzett a talpnak mint egy mintaelemnek.

Az ügy egy érdekes kérdést érint: bizonyos színek kombinációja az áruk bizonyos részein (itt a talpán) alkalmazva több-e, mint egyszerűen az áru (funkcionális) alakja a védjegyirányelv 4. 1. *lit e (iii)* cikkének szándéka szerint? És figyelmen kívül kell-e hagyni a védjegy hírnevét a kérdés megválaszolásakor? Érdekes lesz látni, hogyan válaszolja meg a CJEU ezt a kérdést.

Ez az ügy is azt bizonyítja, hogy egyre nehezebbé válik Európában színes védjegyek lajstromoztatása. Az ilyen irányú kérelem formai okok miatt megbukhat még akkor is, ha nem vonják kétségbe, hogy a védjegy megkülönböztetőképességre tett szert.

Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (European Union Intellectual Property Office, EUIPO)

2018. január végén az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala egy dokumentumot tett közzé kérdések és válaszok formájában arról, hogy a brexit figyelembevételével mit kell tudni az európai uniós védjegyekről és a lajstromozott közösségi mintákról. A 11 oldalas irat részletes választ szolgáltat a brexittel kapcsolatos gyakorlati tudnivalókról, megjegyezve,

hogy az EU joga nem ajánl semmiféle olyan jogi alapot, amely lehetővé tenné egy európai védjegy egyesült királyságbeli védjeggyé való jövőbeli átalakítását, és hogy egy egyesült királyságbeli jogász nem képviselhet majd egy felet az EUIPO előtti eljárásban, hacsak nem szerzett az Európai Gazdasági Közösség egyik tagállamában jogosultságot arra, hogy védjegyek képviselőjeként működhessen a közösség e tagállamában.

Lee Curtis, egy védjegyügyvivő az Egyesült Királyságban úgy nyilatkozott a World Trademark Review-nak, hogy „bár valószínűleg ez a legrészletesebb közlemény, amelyet eddig kiadtak az Egyesült Királyságnak az Európai Unióból való kilépésével kapcsolatban”, az események körvonalazott menete a gyakorlatban még nagyon eltérő lehet. „A dolgozat szerint csekély kilátás van arra, hogy a brexit után az Egyesült Királyságban is érvényes európai védjegy- és mintalajstromozások érvényben maradjanak, de a dokumentum abból a feltételezésből indul ki, hogy nincsenek kétoldalú egyezmények az Egyesült Királyság és a többi EU-tagállam között, amelyek a brexit után is érvényesek lennének, továbbá a dokumentum nem vesz figyelembe lehetséges átmeneti egyezményeket.” Teljesen pozitív dolog, hogy az EUIPO a terület szakembereit igyekszik tájékoztatni a brexittel kapcsolatos körülményekről, de a végső fejleményeket még a bizonytalanság köde takarja.

Az Európai Unió Törvényszéke

A) Egyre nehezebbé válik Európában a színes védjegyek lajstromoztatása még akkor is, ha a védjegy kétségtelenül jól ismert. Ez volt a helyzet a híres energiatal-gyártó Red Bull ügyében is.

Az EU Törvényszéke (EU General Court, GC) nemrég elutasította a Red Bull kérelmét jól ismert védjegyének kék és ezüst színekombinációjával való lajstromozása iránt. A Red Bull az első ilyen kérelmét még 2002-ben nyújtotta be olyan leírással, hogy „a színek aránya megközelítőleg 50%-50%”. 2010-ben benyújtott második ilyen kérelmében a leírás azt állította, hogy „a két színt azonos arányban alkalmazzák egymással szemben elhelyezve.”

Három évvel később az EU Szellemi Tulajdoni Hivatalának törlési osztálya megállapította, hogy a védjegyek érvénytelenek, mert nem elég pontosak.

Az EU védjegyirányelve szerint a színes (kombinációs) védjegyek ábrázolásának egyértelműnek, pontosnak, tárgyilagosnak, függetlennek, érthetőnek, könnyen hozzáférhetőnek és tartósnak kell lennie. A bejelentésnek tartalmaznia kell egy leírást és a szín megjelölését egy nemzetközileg elismert azonosítási kóddal.

A törlési osztály szerint a Red Bull védjegyei nem elégtették ki ezeket az előírásokat, mert „az arány egyszerű jelzése lehetővé tette az elrendezést számos eltérő kombinációban”. Más szavakkal: a védjegyek – grafikusán ábrázolva – túlságosan tágan voltak meghatározva, mert a színek arányán alapuló ábrázolás elméletileg végtelen sok változatra vonatkozik. Ez megalapozatlan védjegymonopóliumhoz vezetne.

A döntést megerősítette az EUIPO első fellebbezési tanácsa, valamint a GC is. Az utóbbi magas formai követelményeket szab meg egy színes (kombinációs) védjegy lajstromozásánál, azt ajánlva, hogy a védjegyet úgy kell megtervezni, hogy a szín(ek) sajátos elrendezést képezzen(ek), és a bejelentéshez olyan leírást kell csatolni, amely pontosan megmagyarázza a védjegy tényleges ábrázolását (és így annak oltalmi körét).

B) A *Philip Morris* az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalánál felszólalt a saját **MARLBORO** védjegye (1. ábra) alapján a védjegy (2. ábra) lajstromozása ellen.

1. ábra

2. ábra

Az EUIPO azonban a felszólalást elutasította azon az alapon, hogy a két védjegy nem eléggé hasonló. E döntés ellen a Philip Morris fellebbezett, de az EUIPO fellebbezési tanácsa nem vette figyelembe a Philip Morrisnak a „tetőalakú” védjegye hírnevére való utalását, mert a felszólaló túl későn nyújtotta be erre vonatkozó bizonyítékait.

Ezután a Philip Morris a GC-nél nyújtott be fellebbezést. 2018. február 2-i döntésével a GC második lehetőséget adott a Philip Morrisnak a RAQUEL védjegy lajstromozásának megakadályozására és MARLBORO cigarettái hírnevének bizonyítására, mert elrendelte, hogy a tanács vegye figyelembe a MARLBORO védjegy hírnevét, amikor összehasonlítja a két védjegyet. Ennek következtében lehetséges, hogy a fellebbezési tanács rövidesen meg fogja állapítani, hogy a RAQUEL védjegy bejelentője védjegybitorlást követett el. Ez annál inkább is valószínű, mert a Philip Morris fekete és fehér mintát vett figyelembe, a valóságban azonban a RAQUEL-minta piros, és így nagyon közel esik a MARLBORO-mintához.

Európai uniós védjegy

2017. október 1-jén számos változást vezettek be az EU védjegy törvényébe és annak végrehajtási utasításába.

A legfontosabb változásnak az tűnik, hogy európai védjegybejelentések benyújtásakor megszűnik a „grafikus ábrázolás” követelménye. Az EU védjegy törvénye végrehajtási utasításának 3. cikke felsorolja a legnépszerűbb védjegytípusok ábrázolásának követelményeit. Ennek megfelelően nincs szükség leírásra a szó-, ábrás és alakvédjegyek esetén. A helyzetvédjegyek benyújtásakor korábban kötelező volt a leírás, ez most szabadon eldönthető. Az

egyszínű védjegyeknél nincs szükség leírásra, míg színkombinációk esetén ez most szabadon eldönthető, míg korábban kötelező volt.

A hang- és a hologramvédjegyek esetében nincs szükség leírásra, míg a mozgó védjegyek számára szabadon választható a leírás (ez korábban kötelező volt).

Új típusú a multimédia-védjegy, amelynél nem kívánnak leírást. Ennek definíciója: „kép és hang kombinációjából álló vagy arra kiterjedő védjegy”. Ezt az új hibrid védjegyet a grafikus ábrázolás követelményének megszűnése tette lehetővé, és ez megengedi a bejelentők számára, hogy kiterjeszthessék a védjegyvoltalmat a jelenlegi multimédia-világ tükrözésére.

Egy másik új védjegy-típus a bizonylati védjegy (certification mark), amely bizonyos áruk és szolgáltatások sajátos tulajdonságainak garantálására szolgál. Egy bizonylati védjegy lényege a használat szabályozása, amit a bejelentést követő két hónapon belül be kell nyújtani, és így többek között meg kell adni:

- az áruk vagy szolgáltatások jellemzőit;
- a bizonylati védjegy használatát szabályozó feltételeket; és
- a bizonylati védjegy tulajdonosa által alkalmazandó vizsgálati és felülvizsgálati intézkedéseket.

A terület szakembereinek számos változásra fel kell készülniük. Ezek közül néhányat az alábbiakban foglalunk össze.

- Az elsőbbségi igényt az európai védjegybejelentéssel egyidejűleg kell benyújtani (korábban az elsőbbség a benyújtást követően is igényelhető volt). Az igényt alátámasztó dokumentációt a bejelentés napjától számított három hónapon belül kell benyújtani.
- A bejelentők a bejelentés benyújtásakor vagy később az EU védjegyrendelet 7(3) cikke alapján hivatkozhatnak járulékos vagy alternatív igényként a szerzett megkülönböztetőképességre. Ez a feleket megóvhatja szükségtelen költségek felmerülésétől, ha később úgy gondolják, hogy inherens megkülönböztetőképesség forog fenn.
- Ha az igazolás bizonyítására használt nyelv eltér az eljárás nyelvétől, fordítást csak az EUIPO külön kérésére kell benyújtani.

Finnország

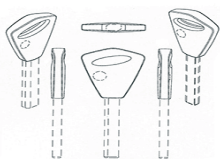
A Finn Legfelsőbb Bíróság 2017 júniusában hozott ítéletet egy háromdimenziós védjegy megkülönböztetőképességével kapcsolatban, valamint versengő áruk alakja közötti összevetés valószínűségének az ügyében.

Az alperes *Hardware Group Oy* (Hardware) EDGE névvel hozott kulcsokat forgalomba, amelyek hasonlítottak a felperes *Abloy Oy* (Abloy) EXEC kulcsaira, miután lejárt az Abloy kulcsaira vonatkozó minta- és szabadalmi oltalom. Az Abloy azt állította, hogy a Hardware kulcsai bitorolták háromdimenziós védjegyét elsősorban azért, mert az alperes kulcsainak fejét a vásárlóközönség összetévesztené az Abloy védjeggyével, másodsorban pedig azért, mert az alperes az ő védjegyét használja, amely híres Finnországban, és így az alperes

tisztességtelen előnyt húz az ő védjegyének megkülönböztetőképességéből vagy hírnevéből, vagy hátrányosan befolyásolja védjegyének megkülönböztetőképességét vagy hírnevét.

A vizsgált ügy előtt az EU Bírósága több esetben vizsgálta áruk alakjának védjegyoltalmát. Így többek között megállapította, hogy minden tényezőt figyelembe kell venni, amikor az összetévesztés valószínűségét mérlegelik, és hogy minél erősebb a korábbi védjegy megkülönböztetőképessége, annál nagyobb az összetévesztés valószínűsége (1999. június 22-i döntés a *Lloyd Schuhfabrik Meyer*-ügyben). A CJEU azt is megállapította, hogy átlagos fogyasztók nem hajlamosak arra, hogy feltevéseket tegyenek áruk eredetére a csomagolás alakja alapján, és ezért nehezebbnek bizonyulhat megkülönböztető jellemző megállapítása háromdimenziós védjegyek, mint egy szó- vagy egy ábrás védjegy esetében (2004. február 12-i döntés a *Henkel*-ügyben). A CJEU továbbá azt is megállapította, hogy a megkülönböztetőképességet meg lehet alapozni háromdimenziós védjegyek esetében is csupán funkcionális lényeges jellemzők fennállása mellett, ha az áruk alakja magában foglal egy fontosabb nem funkcionális elemet, pl. egy dekoratív vagy képzeletdús elemet, amely fontos szerepet játszik az alakban (2010. szeptember 14-i döntés a *Lego Juris A/S*-ügyben).

A vizsgált ügyben a bíróság megállapította, hogy az Abloy és a Hardware termékei ugyanabba a termékcsoporthoz esnek, és elég hasonló általános kinézésűek, aminek következtében a közönség részéről nagyobb az összetévesztés valószínűsége. A bíróság azonban azt is megállapította, hogy a minőség, a felhasználási cél és a gyártási eljárás bizonyos követelményeket ír elő a kulcsfejek megjelenésével kapcsolatban, és hogy az Abloy védjegye által védett kulcsfejek nem különböznek lényegesen a vonatkozó piacon általánosan használt kulcsfejektől. Ennek megfelelően a piacon általánosnak lehet tekinteni az olyan kulcsfejeket, amelyek kerek sarkokkal és beszűrt nyílásokkal rendelkeznek, és fekete műanyagból készülnek.

1. ábra

2. ábra

3. ábra

A bíróság megállapította, hogy az Abloy háromdimenziós védjegyének (1. ábra) oltalmi köre igen szűk. A bíróság szerint az Abloy védjegye által védett kulcsfej legjobban megkülönböztető része a diagonálisan elhelyezett nyílás (2. ábra) volt. Az általános értékelés részeként megállapította, hogy a Hardware kulcsfejének ovális nyílása nagyobb és vízszintes helyzetű volt, és a kulcsfej tartalmazta az alperes EDGE védjegyét (3. ábra). Ezek a különbségek elegendőek voltak ahhoz, hogy a bíróság fenntartsa a Piaci Bíróság korábbi döntését, amely szerint nem állt fenn annak a valószínűsége, hogy összetévesztenék a Hardware termékeit az Abloy védjegyével.

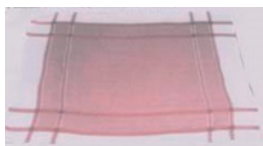
A Piaci Bíróság megállapította, hogy az Abloy védjegye a védjegytvény 6(2) cikke szerint nem rendelkezett finnországi hírnévvel, és annak következtében, hogy a fellebbezés engedélyezése korlátozásokat tartalmazott, a legfelsőbb bíróság nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. A legfelsőbb bíróság azonban megállapította, hogy a védjegy hírnevének és megkülönböztetőképességének is jelentősége van, amikor az összetévesztés valószínűségét mérlegelik, még ha a vizsgált védjegy nem tekinthető is olyanak, amely kielégíti a védjegytvény 6(2) cikke szerinti követelményeket. Megfontolásait a következő követelményekre alapozta, amelyeket a CJEU korábbi gyakorlata rögzített (lásd pl. a CJEU 2002. június 18-i döntését a *Philips*-ügyben, C 299/99): (i) a piaci részesedés, (ii) a kérdéses védjegy használatban létének időtartama és intenzitása, és (iii) a célközönség milyen mértékben ismeri el a védjegy piaci eredetét. A vizsgált esetben a legfelsőbb bíróság nyilvánvalónak tekintette, hogy az Abloynak erős a helyzete a finn piacon, és hogy az Abloy, valamint versenytársai hosszú időn át használták a háromszög alakú kulcsfejeket. Az Abloy piackutatást is végzett, amely szerint a vizsgálatba bevont fogyasztók 75%-a őt tekintette mind a saját EXEC kulcsainak, mind Hardware EDGE kulcsainak a kereskedelmi forrásaként. A legfelsőbb bíróság azonban megállapította, hogy az Abloy fogyasztói vizsgálatai nem eléggé alapozták meg azt az állítást, hogy az Abloy háromdimenziós védjegye mint olyan volt az oka annak, hogy a vizsgálat résztvevői összetévesztették a kereskedelmi eredetet.

A legfelsőbb bíróság azt is hangsúlyozta, hogy az Abloy szabadalmi oltalmának lejártáról a médiumok elég széles körben adtak tájékoztatást, és a tapasztalt fogyasztóknak tisztában kell lenniük azzal a ténnyel, hogy hasonló kulcsfejek különböző gyártóktól is megszerezhetők. Ezért elutasította az Abloy fellebbezését. Döntésében elég szűk oltalmi kört adott a háromdimenziós védjegyeknek. Ezért lehetséges, hogy már csekély különbségek is elegendőek lehetnek a bitorlás elkerüléséhez.

India

Az Indiai Szabadalmi Hivatal mintarészlegének vezetője igen szigorúan vizsgálja a minta újdonságát. Az újdonság követelményét súlyosan érinti, ha a minta ellen az az érv hozható fel, hogy már ismertek hasonló minták. Nemrég a *T. K. Shawl Industries Pvt. Ltd. (Shawl) v. Controllers of Patents & Designs*-ügyben a Kalkuttai Felsőbíróság döntött egy mintaügyben, meghatározva, hogy egy minta újdonságát mikor rontják le korábban ismert minták.

A felperes (*Shawl*) pert indított egy 252 082 számmal lajstromozott kendő lajstromból való törlése iránt. A lajstromozott minta ábrázolása a következő volt:

A Shawl azt állította, hogy a lajstromozott minta újdonságát lerontották korábban ismert minták. Közölte, hogy hasonló tevékenységeket végez, mint a minta lajstromozója. Számlákat, valamint olyan, hasonló mintájú kendők szállításának részleteiről készített másolatokat nyújtott be a bíróságnak, amelyeket különböző országokba exportált, ahol valamennyi irat keltezése korábbi volt a kendőminta lajstromozásának időpontjánál. Azt közölte továbbá, hogy a lajstromozott minta nélkülözötte az újdonságot, mert a megtámadott mintán alkalmazott felületi mintázat csupán már ismert minták kombinációja volt.

A mintaügyek hivatali elnökhelyettese a benyújtott bizonyítékok tanulmányozása alapján arra a megállapításra jutott, hogy egyik dokumentum vagy számla sem vonatkozott a megtámadott mintára, vagyis egyik sem tekinthető újdonságrontónak. A helyettes elnök egyéb dokumentumokat is vizsgált annak eldöntésére, hogy a lajstromozott minta újdonságtól mentesnek tekinthető-e. Hivatkozott az *ITC Limited v. Controller of Patents & Designs*-ügyre, ahol megállapították, hogy egy ötlet elvileg lajstromozható lehet, azonban a lajstromozhatósághoz azt azonosítható, látható formában kell kifejezni. Továbbá utalt az *Anuradha Doval v. The Controller of Patents & Designs*-ügyre is, amelyben a bíróság megállapította, hogy egy dokumentum akkor tekinthető korábbi publikációnak, „ha egy olyan olvasója, aki a tárgy szokásos ismerője, a dokumentum olvasása alapján legalább képzeletben képes látni a mintát, és nem függhet azoktól az ötletektől, amelyeket a dokumentum ültethet a fejébe”.

A felsőbbíróság az ügy meghallgatása után megállapította, hogy a benyújtott számlák és szállítási iratok olyan sálak eladására vonatkoztak, amelyek eltérnek a vizsgált kendőktől, és a 2000. évi mintatörvény alapján másik áruosztályba tartoznak. Ezért a bíróság a törlési keresetet elutasította.

A kérdéses minta vizsgálata azt mutatja, hogy a minta egészen egyszerű, és önmagában nem tűnik megkülönböztető jellegűnek, azonban a megkülönböztetőképesség hiányának bizonyítására a Shawl által benyújtott bizonyítékok elégtelensége volt az elsődleges oka annak, hogy a minta a lajstromban maradt.

Japán

Egy japán kisállatruha-gyártó Japánban lajstromoztatni kívánta az alábbi két kutyakabátot látható ADIDOG védjegyet, felette az Adidas védjegyével analóg módon elrendezett három csonttal:

1. ábra

2. ábra

A bejelentés ellen felszólalt az Adidas, és híres védjegyére tekintettel kérte a bejelentés elutasítását. Ezt követően a bejelentő 2008-ban visszavonta bejelentését.

2017-ben ugyanez a bejelentő a 3. ábrán látható védjegy lajstromoztatásával próbálkozott:

3. ábra

A bejelentést a Japán Szabadalmi Hivatal 2018. februárban arra hivatkozva utasította el, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy összetéveszthető a híres Adidas-védjeggyel.

Kanada

A) 2017. augusztus 1-jén a kormány nyilvános konzultációt nyitott a szabadalmi szabályok javasolt módosításáról; ez a konzultációs időszak 2017. szeptember 8-án zárult. A változások főleg a szabadalmi törvény függő módosításaira vonatkoznak, amelyek célja, hogy a törvényt összhangba hozzák a Szabadalmi Jogi Szerződéssel (Patent Law Treaty, PLT).

A szövetségi kormány a javasolt szabályokat a konzultációs időszak után előzetesen publikálta a *Canada Gazette* I. részében. Ez további lehetőséget szolgáltatott az érdekelt felek számára megjegyzések közlésére, bár a szabályok ebben az időben közel készen voltak. Ezt követően a végső módosításokat a *Canada Gazette* II. részében publikálják majd. A kormány véleménye szerint ez a további lépés 2018 őszén történik meg. Ez a tervzet, ha betartják, azt fogja eredményezni, hogy a módosított szabályok 2019. első negyedében léphetnek hatályba.

Az alábbiakban röviden összefoglaljuk a szabadalmi rendszer tervezett főbb változásait.

- Csökkennek a benyújtási nap elnyerésének a követelményei. Jelenleg a kanadai szabadalmi bejelentés benyújtásának időpontjában kell befizetni a bejelentési díjat és benyújtani a bejelentés angol vagy francia fordítását. A módosított törvény és szabályok alapján el lehet halasztani a bejelentési díj befizetését és a fordítás benyújtását.
- A módosított szabályok lehetővé teszik a bejelentés elektronikus úton történő benyújtását, valamint a hivatalos végzések ilyen úton való megválaszolását.
- Az új eljárás lehetővé teszi a leírás kiegészítését vagy rajz hozzáadását az eredeti bejelentési nap elvesztése nélkül, ha a hozzáadás teljesen benne foglaltatik az elsőbbségi iratban, és a benyújtás napjától számított 2 hónapon belül végzik.
- A hatályos törvény szerint lehetetlen elsőbbséget igényelni olyan bejelentés számára, amelyet egy kanadai szabadalmi bejelentés benyújtása előtt több mint 12 hónappal nyújtanak be. Az új szabályok lehetővé teszik az elsőbbség helyreállítását egy olyan

korábbi szabályos bejelentés alapján, amelyet a kanadai benyújtás napja előtt legfeljebb 14 hónapon belül nyújtottak be, feltéve, hogy a bejelentő állítja, hogy a késedelem nem volt szándékos.

- A módosított szabályok egyértelmű célja a bejelentés függési időtartamának csökkentése. Ennek megfelelően a vizsgálati kérelem benyújtásának határidejét a bejelentés napjától számított öt év helyett három évre csökkentik. Az elővizsgálók végzéseinek a megválaszolási határideje is csökken hat hónapról négy hónapra. Az engedélyezési végzés keltétől számított hat hónapról ugyancsak négy hónapra rövidül az évdíjfizetés határideje. Egyes határidőket meg lehet hosszabbítani 200 CAD díj befizetésével, ha a bejelentő kellően igazolni tudja, hogy a körülmények indokolják a kérelmet.
- Egy kanadai szabadalmi bejelentés ejtetté válik, ha egy cselekményt nem végeznek el az előírt határidőn belül. Jelenleg egy bejelentés akkor állítható helyre, ha a bejelentő *(i)* kéri a helyreállítást; *(ii)* megfizeti a díjat; és *(iii)* elvégzi a mulasztott cselekvést az ejtés időpontjától számított 12 hónapon belül.

A módosított törvény és szabályok szerint a helyreállítási követelmények szigorúbbak bizonyos esetekben, ha az ejtés csupán a vizsgálati vagy a fenntartási díj befizetésére adott és elmulasztott határidőről szóló értesítés után történik. Ilyen esetekben a kellő figyelem követelményét alkalmazzák, ha az újbóli érvénybehelyezést az eredeti határidőtől számított 6 hónapnál hosszabb idő után kérik. A bejelentőnek meg kell adnia az ejtéshez vezető mulasztás okát, és a hivatali elnöknek kell eldöntenie, hogy a mulasztás a körülmények által megkövetelt kellő gondosság ellenére történt-e. Jelenleg ismeretlen, hogy mi tekinthető „kellő gondosságnak”.

- A jelenlegi rendszerben csupán korlátozott módosítások engedélyezhetők egy bejelentés engedélyezése után. Az eljárás újbóli benyújtása érdekében arra van szükség, hogy hagyják a megadási díjra engedélyezett határidőt lejárni, hogy a bejelentés ejtetté váljék, és azután lehet a bejelentést újból érvénybe helyezni. Egy ilyen körülmények között újból engedélyezett bejelentés módosítható, és tovább kell vizsgálni. Ez szükségtelenül bonyolult és időt rabló eljárás.

A módosított szabályok ezt egyszerűsítik, mégpedig úgy, hogy az engedélyezési értesítést vissza lehet vonni, és az eljárást újra lehet indítani egyszerűen a megadási díj befizetésével az engedélyezés időpontjától számított négy hónapon belül.

- A hatályos szabályok az elírások kijavítását teszik lehetővé. Az új szabályok ehelyett a nyilvánvaló hibák kijavítását engedélyezik, ahol egyértelmű, hogy valamit másképp szándékoztak írni, mint ami a szabadalomban megjelenik, és semmi más nem szándékozhattak, mint ami a javítás. Hibákat a hivatali elnök az engedélyezéstől számított 6, míg a szabadalmas az engedélyezéstől számított 4 hónapon belül javíthat ki.
- Jelenleg csak kanadai szabadalmi ügyvivő fizethet be fenntartási díjat függő bejelentés esetén. Ez megváltozik úgy, hogy függő bejelentések fenntartási díját bárki befizetheti.

- Egy bejelentés vagy egy szabadalom tulajdonjogának átruházását csupán a bejelentő vagy a szabadalmas kérheti majd, de bizonyíték, így átruházási irat bemutatása nem lesz kötelező.

B) A 2017. évi decemberi szám 138–139. oldalán ismertettük a kanadai legfelsőbb bíróság (Supreme Court, SC) 2017. június 30-i döntését az *AstraZeneca Canada Inc.* (AstraZeneca) *v.* *Apotex Inc.* (Apotex)-ügyben. Ez a döntés azért nagy jelentőségű a kanadai szabadalmi joggyakorlatban, mert elutasította az ún. „ígérettant” (promise doctrine), és új szemlélettel tisztázta szabadalmak „hasznossági” követelményét Kanadában. Az SC nem írta elő a hasznosság megkívánt mértékét vagy mennyiségét, és azt sem, hogy minden lehetséges felhasználást a hasznosság szempontjából értékeljenek, vagyis egyetlen felhasználás is elegendő-e, de a hasznosságot meg kell alapozni, vagy a bejelentés napján okos jóslással bizonyítani kell. A döntésben az SC azt is kinyilvánította, hogy egy szemernyi hasznosság (a scintilla of utility) is elegendő.

Az ügy előzménye, hogy a Szövetségi Bíróság (Federal Court, FC) az *AstraZeneca esomeprazol* tartalmazó vegyületre vonatkozó szabadalmát vizsgálta. Az *esomeprazol* egy sikeres protonpumpa-inhibitor (ppi), amely csökkenti a gyomorsavképződést. A másik ígéret szerint az *esomeprazol* javított farmakokinetikai tulajdonságokat hordoz. Az első hasznosság (ppi) felett nem volt vita, azonban a bírónak az volt a véleménye, hogy a második hasznosságot nem bizonyították a bejelentés napján. A Szövetségi Fellebbezési Bíróság (Federal Court of Appeal, FCA) fenntartotta ezt a döntést.

Egy másik [*Bristol-Myers-Squibb* (BMS) *v.* *Apotex*] ügyben a BMS 2 366 932 sz. ('932-es) szabadalma az általa *SPRYCEL* néven forgalmazott *dasatinib*re vonatkozott. Ezt a gyógyszert krónikus mielógen leukémia kezelésére használják. Egy, a szabadalmazott gyógyszerekre vonatkozó perbeli ellenkérelmében az Apotex azt állította, hogy a BMS '932-es szabadalmának 27. igénypontja, – amely magára a vegyületre vonatkozik – hasznosság hiánya miatt érvénytelen.

Még az *esomeprazol*-döntés előtt, az ígérettant alkalmazva, az FC megállapította, hogy a '932-es szabadalom túlzó ígéreteket tartalmaz, amelyek szerint a *dasatinib*: 1. gátolja az Src-családba tartozó PTK-t (protein-tirozin-kináz); 2. gátolja a HER1-et és a HER2-t; és 3. hasznos egy PTK-val társult rendellenesség kezelésében vagy hasznos antiangiogén hatóanyagként. Az FC szerint a BMS benyújtott adatokat az 1. hasznosság bizonyítására, azonban ezt elmulasztotta a 2. és 3. hasznosság esetén. Ezért az FC arra a következtetésre jutott, hogy a BMS nem teljesítette azt a kötelességét, hogy a bejelentés napján bizonyítsa a teljes területen az ígért hasznosságot, vagy hogy azt okosan megjósolja.

Az *esomeprazol*-döntést az FCA hatályon kívül helyezte, megjegyezve, hogy az *esomeprazol*-ügyben az SC egyhangú döntésben eltörölte az ígérettant. Ezt követően az FCA az SC kétlépcsős hasznossági próbáját alkalmazta.

Először, meghatározva az igénypont tárgyát, az FCA megállapította, hogy a 27. igénypont tárgya csupán a dasatinib vegyület volt, nem pedig annak lehetséges gyógyászati felhasználásai.

Másodszor, annak meghatározásakor, hogy a tárgy hasznosságát bemutatták-e a bejelentés napján bizonyítással vagy okos jóslással, az FCA megállapította, hogy a BMS bizonyította a hasznosságot, mert igazolta, hogy a dasatinib hatékony volt az Src-családba tartozó PTK-k gátlásában.

Azzal kapcsolatban, hogy a BMS szabadalma felmutat-e egy csipetnyi hasznosságot, az FCA elutasította az Apotexnek azt az érvét, hogy a hasznosság követelményét nem elégíti ki az, hogy a BMS bemutatta, miszerint „a dasatinib kötődik bizonyos elkülönített enzimekhez egy kémcsőben”. Az FCA megállapította, hogy egy vegyülettel kapcsolatban annak kimutatása, hogy képes gátolni egy olyan biológiai céltárgyat, amely szerepet játszik egy betegségben, kétségtelenül hasznos felismerés. Ilyen téren ismert volt a bejelentés napján, hogy a fokozott PTK-aktivitás szerepet játszott számos betegségben, amit megállapít a szabadalom leírása, és megerősít több szakértői vélemény is. Így egy olyan anyag felfedezése, amely gátol bizonyos PTK-kat, fontos haladást jelent, és bizonyára kielégíti a minimális hasznossági követelményt, amely most az SC *esomeprazol*-döntését követően alkalmazható.

Ezek után az FCA hatálytalanította az elsőfokú bíróság döntését, és elrendelte olyan engedély kiadásának megtiltását, amely lehetővé tenné az Apotex számára, hogy a '932-es szabadalom oltalmi idejének lejárta előtt forgalomba hozza dasatinib termékét.

C) A *Dow Chemical Company* (Dow) 2010-ben az FC előtt beperelte a *NOVA Chemicals Corporation* (Nova) arra hivatkozva, hogy az SURPASS polimerjeivel bitorolta 2 160 705 sz. kanadai szabadalmát. A Nova ellenintézkedésként kétségbe vonta a Dow szabadalmának érvényességét.

Az FC a Dow szabadalmát érvényesnek minősítette, és megállapította, hogy a Nova SURPASS polimerjei polietilén kompozíciók, amelyeket csomagolásra használ. A Dow az ilyen kompozíciókat ELITE néven forgalmazza.

Az FC döntése ellen a Nova az FCA-nál nyújtott be fellebbezést, amely 2016. szeptember 6-án kiadott ítéletével fenntartotta az FC döntését. A Nova engedélyért folyamodott, hogy a legfelsőbb bíróságnál fellebbezést nyújthasson be, azonban ezt a kérelmét az 2017. április 20-án elutasította.

Fothergill bíró 2017. április 7-én hozott döntést a Nova által fizetendő kártérítés ügyében, és április 19-én hozta nyilvánosságra döntésének indokolását. A bíró a döntést a felek által rendelkezésére bocsátott adatok és számítások alapján hozta meg, és végül a Novát 645 millió dollár kártérítés fizetésére kötelezte. Ez a legnagyobb összeg, amelyet kanadai bíróság bitorlási ügyben valaha megítélt.

D) Az SC 2017. június 28-án döntést hozott a *Google v. Equustek*-ügyben, fenntartva azt az ideiglenes intézkedést, amely előírja, hogy a Google, amely nem ügyfél egy bitorlási perben, távolítsa el globális kutatási eredményeiről a bitorló weboldalak linkjeit.

Ez az első eset, hogy Kanada legmagasabb bírósága közvetlenül vette fontolóra kanadai bíróságok arra vonatkozó hatalmát, hogy egy nem ügyfél ellen globális rendelkezést hozzanak az interneten elkövetett bitorlás orvoslásaként.

Az SC-nek ez a döntése erőteljes megállapítása annak, hogy a kanadai bíróságok tág hatáskörrel rendelkeznek határozat kiadására felek és nem felek ellen egyaránt, akár területen kívüli hatállyal is, feltéve, hogy az intézkedés az ügy minden körülménye között igazságos és méltányos.

Kína

A) A Pekingi Felső Népbíróság 2017. június 3-i döntésében megállapította, hogy bár a PowerPoint szoftverprogram jól ismert a közönség számára, ez nem gyengítette a kapcsolatot a termék és a védjegytulajdonos *Microsoft Corporation* (Microsoft) között. Éppen ellenkezőleg: hírneve erősítette kapcsolatát mint Microsoft-termék. A „PowerPoint” szó szolgáltatások azonosítójaként működik, és lajstromozható védjegyként.

Az ügy előzménye, hogy a Microsoft 2011. november 30-án a Kínai Védjegy hivatalnál kérelmet nyújtott be a POWERPOINT védjegy nemzetközi lajstromozása iránt számítógépes szolgáltatásokra és felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokra a 42. áruosztályban, Kínára való területi kiterjesztéssel.

2012. szeptember 24-én a hivatal elutasította a kérelmet azon az alapon, hogy „a védjegy nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel azon szolgáltatások vonatkozásában, amelyekre használják”.

A Microsoft felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Védjegyfelülvizsgálati Tanácsnál, amely 2015. január 30-án megerősítette az elutasítást azzal az indokolással, hogy a védjegy nélküli a megkülönböztetőképeséget, amiről a védjegy törvény 11.1(3) cikke rendelkezik, és amely megállapítja, hogy a jelzések, „amelyek egyébként nem rendelkeznek megkülönböztetőképeséggel, nem lajstromozhatók védjegyekként”.

A Microsoft fellebbezést nyújtott be a Pekingi Szellemi Tulajdoni Bíróságnál, amely 2015. december 18-án fenntartotta a tanács döntését.

A bíróság megállapította, hogy a PowerPoint egy fajtája a Microsoft által kifejlesztett fájlformátumnak. A Microsoft által lajstromoztatni kívánt védjegy használata a fogyasztók részéről általában arra a felismerésre vezet, hogy a PowerPoint egy fájlformátum neve, és nem egy olyan jelzés, amely megkülönbözteti árukat vagy szolgáltatásokat eredetük szerint. Ezért a bíróság megállapította, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy nélküli a megkülönböztetőképeséget, ezért nem lajstromozható a védjegy törvény 11.1(3) cikke szerint.

A Microsoft a Pekingi Felső Népbíróságnál nyújtott be fellebbezést. A fellebbezés során a tanács azzal érvelt, hogy a POWERPOINT védjegy Microsoft általi, hosszú ideig tartó használata arra vezette a fogyasztókat, hogy felismerjék a kapcsolatot e védjegy és demófájlok között. Tehát a PowerPoint a tanács szerint generikus név, amelyet nem ismernének el olyan

jelzésként, amely megkülönbözteti áruk és szolgáltatások eredetét, és amely így nélkülözi a megkülönböztetőképeséget.

A Pekingi Felső Népbíróság 2016. december 26-án hatályon kívül helyezte az alsófokú döntést, és elrendelte, hogy a Védjegy-felülvizsgálati Tanács hozzon új döntést.

Az megállapította, hogy egy generikus név elismerésének a vonatkozó közönség részéről országosan általános ismertségen kell alapulnia. A bíróság kifejtette, hogy egy generikus nevet nem lehet védjegyként lajstromozni, ha:

- az áruk jellegét írja le, és nem funkcionálhat forrásazonosítóként; és
- egy ilyen név védjegyként való lajstromozása nyilvános források fölötti monopóliumhoz vezetne, és ártana az iparban a versenytársak érdekeinek.

A tanács megjegyezte, hogy a Microsoft 1999-ben folyamodott a POWERPOINT védjegy lajstromozása iránt a 9. áruosztályban számítógépszoftverre, és 2000-ben lajstromozták a védjegyet, amely lajstromozás még mindig érvényes. Ez azt jelenti, hogy 2000-ben a PowerPoint nem volt generikus név szoftver bemutatására. 2000 óta a vonatkozó közönség számára ismertté vált a POWERPOINT védjegy szoftver bemutatására, azonban ez nem gyengítette a termék és a védjegytulajdonos Microsoft közötti kapcsolatot, sőt, erősítette azt.

Továbbá nem volt bizonyíték arra, hogy ugyanabban az iparágban más versenytársak használták a PowerPoint kifejezést terméknévként vagy szoftverformátumként. Különböző védjegyek (pl. KEYNOTE, SLIDE és WPS) ismertek ugyanilyen típusú termékekre, amelyeket különböző felek birtokolnak. Ezért a tanács nem tudta bizonyítani, hogy a PowerPoint generikus névvé változott volna.

A PowerPoint kifejezés alkotott szóként eredeti az angol nyelvben. Minthogy a bemutatott anyag nem volt elegendő annak bizonyítására, hogy generikus névvé változott, a POWERPOINT védjegy működhet forrásazonosítóként, és lajstromozható.

B) A Legfelsőbb Népbíróság 2016. szeptember 29-én véget vetett egy évtizedes hosszúságú védjegyvitának, megállapítva, hogy a Védjegyfelülvizsgálati Tanács, valamint az első- és a másodfokú bíróság döntései helytelenek voltak, mert az *YKK Corporation* (YKKC) bizonyítani tudta, hogy az YKK védjegyet a felszólalás tárgyát képező (kifogásolt) védjegy bejelentése előtt cipzárakon már használta, és így az jól ismert volt Kínában.

A kifogásolt védjegyet 2004. március 23-án nyújtották be a 12. áruosztályban (járműalkatrész) levegőpumpákra, járműkárpitokra, gépkocsikra és hasonlókra. Az YKKC felszólalást nyújtott be a védjegybejelentés ellen azon az alapon, hogy a kifogásolt védjegy másolata a 26. áruosztályban 1979-ben benyújtott saját védjegyének, ezért a lajstromozási kérelmet el kell utasítani.

A védjegy hivatal 2009. decemberben a felszólaló YKKC ellen döntött, mert megállapította, hogy bár az YKKC YKK védjegye cipzárakon használva viszonylag komoly hírnévre tett szert, a felszólalás tárgyát képező védjegy áru funkció és használat szempontjából megkülönböztetően eltérők voltak, és ezért a kifogásolt védjegy lajstromozása és használata nem okozna zavart az áruk eredetével kapcsolatban. Megállapította továbbá, hogy az YKKC nem

nyújtott be elegendő bizonyítékot annak alátámasztására, hogy az YKK védjegy Kínában a védjegy benyújtási napja előtti jól ismert volt.

Az YKKC a Védjegy-felülvizsgálati Tanácsnál nyújtott be fellebbezést. Az 2011. márciusban szintén a YKKC ellen döntött, és jóváhagyta a kifogásolt védjegy lajstromozását. Az YKKC ezután a Pekingi 1. sz. Közbenső Népbíróságnál nyújtott be fellebbezést, amely 2012. december 18-án úgy döntött, hogy azok az áruk, amelyeken a kifogásolt védjegyet használták, eltérőek voltak az YKK védjegyet viselő cipzáraktól funkcióban, felhasználásban, eladási csatornában és fogyasztókban egyaránt. Ez az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a kifogásolt védjegyet megtekintés alapján a vonatkozó közönség nem társítaná az YKKC által birtokolt YKK védjeggyel, és ezért a kifogásolt védjegy nem tévesztené meg a közönséget, és az YKKC érdekei nem károsodnának.

Az YKKC tovább fellebbezett a Pekingi Felső Népbíróságnál, amely elutasította a fellebbezést. Ez a másodfokú bíróság a következőket állapította meg: „Egy Kínában már lajstromozott, jól ismert védjegy oltalmi köre ismertségi státuszának a szintjétől függ. Ha azok az áruk, amelyeken a jól ismert védjegyeket, és azok az áruk, amelyeken a kifogásolt védjegyet használják, ennyire különböznek, a jól ismert védjegy oltalmi körét nem lehet ilyen mértékben kiterjeszteni. Az YKKC bizonyíthatja, hogy YKK védjegye Kínában cipzárakon nagyon nagy hírnévre tett szert a kifogásolt védjegy benyújtása előtt. A kifogásolt védjegy áruai azonban annyira eltérnek az YKK védjegyet viselő áruktól funkcióban, használatban, eladási csatornában és fogyasztókban, hogy a vonatkozó közönség a kifogásolt védjegyet nem társítaná a cipzárakon használt YKK védjeggyel.”

Ezután az YKKC felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Legfelsőbb Népbíróságnál. Tárgyalás után az az YKKC javára döntött, a következőket állapítva meg:

- Az YKKC által benyújtott bizonyíték alapján egyértelműen megállapítható, hogy cipzárjai járművek kárpitozásán alkalmazhatók (amit a Védjegy-felülvizsgálati Tanács is elismert).
- Az YKK egy új szó, és viszonylag erős a megkülönböztetőképessége. Minthogy az YKK védjegy erős hírnévvel rendelkezett cipzárakon, és a „járművek kárpitozása” elnevezésű áruk ezekkel szorosan rokonok voltak, a kifogásolt védjegy használata félrevezetné a vásárlóközönséget.

Emellett a másodfokú Pekingi Felső Népbíróság megerősítette, hogy az YKK védjegy jól ismertté vált egy 2012. és egy 2013. évi ügyben, amelyek alapvetően hasonlítottak a vizsgált ügyhöz, és ez bizonyítékot szolgáltatott a felperes védjegyének jól ismert státuszára. Ezért a másodfokú bíróság döntése megfelelő „keresztosztályú” oltalmat szolgáltatott az YKK védjegy jól ismert státusza alapján.

Végül a Legfelsőbb Népbíróság megállapította, hogy a törvény szerint el kell utasítani a kifogásolt védjegy használatát járművek kárpitozására, és el kell ismerni a jól ismert YKK védjegy „keresztosztályú”, vagyis az igényelt osztálytól eltérő osztályokra is kiterjedő oltalmát.

C) A svájci divatcég *AKRIS Prêt-à-Porter AG* (Akris) birtokol egy sor olyan védjegyet, amely tartalmazza az „Akris” szót, ideértve a nemzetközileg a 25. áruosztályban lajstromozott PUNTO AKRIS védjegyet, amely 1995 óta Kínára is ki van terjesztve.

2003-ban a *France Benny International Enterprise Group Co, Limited* (France Benny), egy hongkongi vállalat kérte a Kínai Védjegy hivatalnál az A-K-R-I-S védjegy lajstromozását a 25. áruosztályban többek között ruházati cikkekre, cipőkre és kalapokra. A hivatal 2005. januárban előzetesen jóváhagyta a bejelentést.

2005-ben az AKRIS felszólalt a France Benny védjegybejelentése ellen saját korábbi PUNTO AKRIS védjegyére hivatkozva.

2009-ben *Liang*, egy természetes személy használat hiánya miatt törlési keresetet indított a PUNTO AKRIS védjegy ellen.

2014-ben az A-K-R-I-S védjegyet a *Shanghai Gu Bai Tools* (Gu Bai Tools) vállalatra, majd 2015-ben egy másik hongkongi vállalatra, az *Akris (Hong Kong) Limitedre* ruházták át.

A Kínai Védjegy hivatal 2009. július 1-jén elutasította az AKRIS AG felszólalását, de ezt a döntést 2013. november 11-én a felszólalás felülvizsgálati eljárásában a Védjegy-felülvizsgálati Tanács megváltoztatta. A hivatal azonban 2014. március 3-án használat hiánya miatt törölte az AKRIS PUNTO AKRIS védjegyet. Ezért amikor a Gu Bai Tools, a felszólalás tárgyát képező védjegy akkori tulajdonosa fellebbezett a Védjegy-felülvizsgálati Tanács felszólalást elfogadó döntése ellen, a Pekingi Első Közbenső Bíróságnál elkerülhetetlen volt, hogy az Akris veszítsen, mert már nem rendelkezett korábbi joggal a felszólalás alátámasztására.

A másodfokú eljárásban a Pekingi Felsőbíróság előtt az Akris-nak meg kellett változtatnia perlési stratégiáját, a hangsúlyt áthelyezve korábbi lajstromozásáról (a 2001. évi védjegy-törvény 28. cikke), amely megszűnt létezni, Gu Bay Tools rosszhiszemű eljárására (a 2013. évi védjegy-törvény 44.1 cikke). Megállapították, hogy a felszólalás tárgyát képező védjegy három egymást követő tulajdonosa – a France Benny, a Gu Bay Tool és az Akris Hong Kong – összekeverte a részvénytulajdonosok viszonyait, és emellett a France Benny, az eredeti tulajdonos a felszólalás tárgyát képező védjegy mellett nagyszámú védjegybejelentést nyújtott be világhírű márkanevekre, amilyenek az EDEN PARK, a TODS, a LLADRÓ, a CP COMPANY és a MAPPIN & WEBB.

2015. április 20-án a Pekingi Felsőbíróság megerősítette az elsőfokú ítéletet, elutasította az Akris felszólalását, és az ügyet visszautalta a Védjegy-felülvizsgálati Tanácsnak. A felsőbíróság azonban sajátosan utasította a tanácsot, hogy új döntésében vizsgálja a fentebb említett rosszhiszeműségi tényeket.

A tanács 2015. október 28-án megerősítette, hogy a France Benny a számos egyéb híres védjegy bejelentésével használati szándék nélkül ártott a védjegy lajstromozási rendnek, és megszegte a jóhiszeműség elvét. Ezért a tanács fenntartotta eredeti döntését, amellyel elutasította az A-K-R-I-S védjegy lajstromozását, ezúttal a 2013. évi védjegy-törvény 41.1 cikke alapján (védjegy lajstromozás szerzése csellel vagy egyéb tisztességtelen eszközzel).

2016-ban az *Akris Hong Kong* fellebbezett a tanács új döntése ellen a Pekingi Szellemi Tulajdoni Bíróság előtt, arra hivatkozva, hogy:

- a bizonyíték nem volt elegendő annak igazolására, hogy a France Benny tisztességtelenül nyújtotta be azokat a védjegyeket; és
- a 44.1 cikk alkalmazása téves volt, mert ez a cikk csupán lajstromozott védjegyekkel foglalkozik, nem pedig védjegybejelentésekkel.

A Pekingi Szellemi Tulajdoni Bíróság előtti fellebbezés alatt az *Akris Hong* Hongban egy másik pert indított, és 2017. február 13-án eredményesen kényszerítette az *Akris Hong* Kongot félrevezető kereskedelmi nevének *Huitong Trading Development Limitedre* való megváltoztatására.

A Pekingi Szellemi Tulajdoni Bíróság 2017. április 19-én fenntartotta a Védjegy-fellebbezési Tanács felszólalási ügyben hozott döntését.

Németország

Gottfried Wilhelm Leibniz, a híres német filozófus (1646–1716) nevében lángolt fel a vita a pékárukat gyártó *Bahlsen* és az egyik leghíresebb felsőfokú német tanintézet, a *Hannoveri Egyetem* között.

A Leibniz-vajassüteményeket a Bahlsen világszerte ötvennél több országban árusítja, és 1897 óta pékipari termékeinek széles körére lajstromoztatott a „Leibniz” szót tartalmazó védjegyeket, követve az akkori népszerű kereskedelmi szokást, amely szerint élelmiszeripari termékeket híres emberekről neveztek el.

A Hannoveri Egyetemet 2006 óta hívják leghíresebb diákja után „*Leibniz Hannoveri Egyetem*”-nek.

A Bahlsen és az egyetem 2015-ig ellentét nélkül létezett együtt, de amikor az egyetem ajándékboltot nyitott, és azt „Leibniz-boltnak” nevezte el, továbbá számos „Leibniz-bolt” doménnevet lajstromoztatott, a Bahlsen szükségesnek érezte megvédeni a névre vonatkozó jogait.

Az egyetem online boltja jelenleg nem árusít sütőipari termékeket, azonban a „Leibniz” teát és -pezsgőt olyan termékként jelöli meg, mint amely kapható az egyetem helyi boltjában. Az online boltban árusított termékek főleg kereskedelmi jellegűek, így pólók és kis elektromos szerkentyűk.

A kezdeti egyeztető tárgyalásokon a Bahlsen azt javasolta, hogy az egyetem adjon új „Uni Leibniz Shop” nevet üzletének, hogy kiküszöböljék a sütemények márkanévvel való összevetést, azonban az egyetem ezt nem fogadta el.

Az ügy jelenleg függőben van a Hamburgi Kerületi Bíróságon. Ezt a bíróságot azért választották, mert annak komoly jártassága van védjegyügyekben. Érdekes lesz látni, hogy a vita hogyan fejlődik, mert a bíróságnak a védjegy jog számos szempontját figyelembe kell majd vennie. Az egyik ilyen szempont a korábbi védjegy hírneve, továbbá az a kérdés, hogy

az lehetővé fogja-e tenni a Bahlsen számára, hogy megakadályozza a „Leibniz” név harmadik fél általi használatát olyan termékekkel kapcsolatban, amelyeket nem fed az ő lajstromozása. A Bahlsen számára szükségessé válik majd annak a bizonyítása, hogy védjegyének használata tisztességtelen előnyhöz juttatja a másik felet, vagy károsan befolyásolja védjegy megkülönböztetőképességét vagy hírnevét.

Az egyetem arra hivatkozhat, hogy a filozófus hírnevéből, nem pedig a süteményéből tesz szert előnyre, hacsak a Bahlsen bizonyítani nem tudja, hogy az egyetemi bolt vásárlói jobban ismerik a LEIBNIZ süteményt, mint a filozófust.

Olaszország

A) Az Olasz Legfelsőbb Bíróság nemrég helybenhagyta a Római Büntetőbíróság döntését, amely szerint hamisították a híres VESPA robogó megkülönböztető logóját, valamint számos terméket és szerkentyűt, amely társult a jól ismert robogó képéhez.

A bíróság döntése megállapította, hogy a jármű képének egyszerű reprodukálása még a „Vespa” szó nélkül is bűncselekménynek tekinthető. Az ilyen viselkedés „hamis termékeknek az olasz állam területére való bevitelével és forgalmazásával” lenne egyenlő.

A vizsgált ügyben azt is megállapította, hogy a Vespa ábrázolása zavart okozhatott a fogyasztók körében egy ilyen termék eredetével és gyártójával kapcsolatban, továbbá, hogy a Vespa-logó ábrázolása termékeken és szerkentyűkön törvénytelen magatartásnak minősül még akkor is, ha a védjegyet nem azonosan ábrázolták, mert a figuratív modell egyértelmű és közvetlen utalást vált ki egy széles körben ismert motoros járműre, valamint annak védjegyére.

A fentiek következtében a Vespa alakját is védjegynek lehet tekinteni, amely egy sajátos termék megkülönböztető jelzése, és a fogyasztók körében a robogóval való spontán társítást okozhat.

A döntés rámutat arra, hogy rendkívül óvatosan kell eljárni fontos és jellegzetes nemzeti védjegyeket képviselő termékek kereskedelmi alapokra helyezésekor.

B) A *Ferragamo*, a híres olasz luxuscég a Milánói Bíróság előtt nemrég pert nyert a firenzei *Vara* ellen, amely cipőinek orrán az ő szignójával ellátott fémlamezt alkalmazott egy masni közepén (lásd az ábrát):

A firenzei céget két, Milánó Kína városrészében található kínai cipőüzlet idéztette bíróság elé. A kínai kereskedők azt kérték, hogy a bíróság adjon olyan nyilatkozatot, amely szerint termékeik nem bitorolnak.

A Ferragamo levélben kérte fel a kínai üzlettulajdonosokat, hogy hagyják abba a bitorló cipők forgalmazását és eladását, és egyúttal két európai védjegyre hivatkozott, amelyek a fémlemezre, illetve a masnira vonatkoznak.

A kínai üzlettulajdonosok azzal védekeztek, hogy cipőik eltérő védjegyeket mutatnak, és hogy a közönséget nem tévesztették meg, egyúttal hivatkoztak saját cipőik árára, amely több mint tízszer alacsonyabb volt a Ferragamo-cipőkéénél. A kínaiak tisztességtelen versenyt is említettek. Ezzel szemben a Ferragamo válaszában védjegybitorlásra és tisztességtelen versenyre hivatkozott.

Döntésében a bíróság megállapította, hogy a masnira és fémlemezre vonatkozó védjegy létezése nem jelenti, hogy egy vállalat monopoljogot szerezhet minden masnira vagy fémlemezre, amelyet alkalmazni lehet egy cipő orrán. Egy korábbi védjegy megakadályozhat harmadik feleket abban, hogy megtévesztően hasonló védjegyeket vagy olyan védjegyeket használjanak, amelyek a korábbi jogtulajdonos védjegyének megkülönböztető jellegét tisztességtelenül kihasználják vagy veszélyeztetik.

A bíróság fontolóra vette, hogy az alperes cipőmodelljei a Ferragamo védjegyeinek szolgai utánzását jelentették-e. A bíróság aláhúzta, hogy a termékek közötti összetévesztés tényleges veszélyét és azokat a konkrét módokat, amelyeken egy megjelölést használnak, nem kell figyelembe venni, mert a bitorlási per nem kézzelfogható tulajdonra összpontosít, és az abszolút jogot a védjegy autonóm vagyontárgyként való használata védi. Más szavakkal: bitorlás történhet tekintet nélkül a védjegy és a sajátos áruk közötti összetévesztés tényleges veszélye nélkül is, azonban figyelembe kell venni azt a tényt, hogy mindkettő az áruk azonos kategóriájába, nevezetesen cipőkhöz tartozik. Emellett a vonatkozó összetévesztés nem csupán a vásárló elméjében történik, hanem előfordulhat ún. „vásárlás utáni összetévesztés” is, amely harmadik felek elméjében következik be, akik véletlenül szembesülnek a vásárolt bitorló termékekkel. Ezek a harmadik felek társíthatják az eredeti és a bitorló termékeket is.

A csekély különbségek a cipőkben, az a tény, hogy az eredeti fémlemez tartalmazza a „Ferragamo” szót, továbbá hogy a bitorló árukon levő lemezek egyéb szavakat is tartalmazhatnak, valamint az árakban meglévő igen jelentős különbség nem volt fontos.

Egy inkább szociológiai megjegyzésben a bíróság rávilágított, hogy gyakran azok, akik luxuscikkeket vásárolnak, ezt inkább hivalkodásból teszik, hogy egy elit termékük vagy egy státuszszimbólumuk legyen. Így csupán a minőségi különbségek és az eltérő árak nem zárják ki az összetévesztés veszélyét, hanem emellett ilyen hatása lehet a fontos tulajdonságok elsikkasztásának is.

Végül a kínai kiskereskedőket a bíróság arra ítélte, hogy fizessék meg a Ferragamo kárát védjegyeinek lekicsinylése miatt, valamint elmaradt hasznukat.

Érdeemes megjegyezni, hogy a Milánói Bíróság fenti ítéletét követően néhány napon belül az Olasz Legfelsőbb Bíróság büntetőjogi részlege szintén megállapította, hogy az a pusztán tény, amely szerint bizonyos termékek durva (tehát nem azonos) utánezatai híres védjegyzett termékeknek (az adott esetben a *Gucci*, a *Dolce & Gabbana*, a *Louis Vuitton* és a *Christian Dior* áruinak), önmagában nem zárja ki a bitorlás büntetettét.

A fentiek alapján megállapítható, hogy azoknak, akik durván hamisított termékeket forgalmazznak, tisztában kell lenniük azzal, hogy kockáztatják mind polgári felelősségüket a károkért, mind büntetőjogi felelősségüket még akkor is, ha termékeik nem idéznék elő a végfogyasztó agyában az eredetiekkel való összetévesztést.

Spanyolország

A) A Barcelonai Fellebbezési Bíróság 2017. május 22-én megerősítette az elsőfokú 5-ös számú Barcelonai Kereskedelmi Bíróság előző döntését, amely megvonta a 0694547-es sz. ('547-es) európai szabadalom Spanyolországban érvényesített részét.

Az *F Hoffmann-La Roche AG* (Roche) a tulajdonosa az '547-es európai szabadalomnak, amely a következőket igényli:

- valganciklovirt;
- annak sóit;
- eljárást annak előállítására; és
- annak alkalmazását egy gyógyászati kompozícióban vírusellenes és rokon betegségek kezelésére.

A valganciklovir előgyógyszere a ganciklovirnak. A valganciklovir a ganciklovir mono-L-valin-észtere, amely javítja a ganciklovir orális biohőzáférhetőségét.

2013 novemberében a *Teva Pharma SLU* (Teva) és a *Ratiopharm España, SA* (Ratiopharm) megsemmisítési keresetet nyújtott be az '547-es európai szabadalom ellen, újdonsághianyra és feltalálói tevékenység hiányára hivatkozva az alábbi három dokumentum alapján:

- a 0375329 sz. ('329-es) európai szabadalom bejelentése;
- annak elsőbbségi irata, a 8829571 sz. angol szabadalom; és
- annak nyomdapéldánya.

Az elsőfokú eljárásban a Roche feltétel nélkül korlátozta a szabadalom oltalmi körét, az igénypontokat úgy módosítva, hogy azok korlátozva voltak a valganciklovir-hidrokloridsó (R)- és (S)-diasztereomere keverékeinek alakjában gyógyászati hatóanyagként való alkalmazásra.

A Teva és a Ratiopharm viszont fenntartotta azt az állítását, hogy az új igénypontok is nélkülözik a feltalálói tevékenységet (kivéve egy aligénypontot, amely az igényelt termék kristályos alakjára vonatkozott).

A kereskedelmi bíróság 2015. szeptember 14-én a felperesek javára döntött, és feltalálói tevékenység hiánya miatt megvonta a vonatkozó szabadalmi igénypontokat.

A Roche fellebbezett a döntés ellen azzal érvelve, hogy a bíróság helytelenül alkalmazta a probléma–megoldás megközelítést. A Roche különösen azzal érvelt, hogy a '329-es európai szabadalom nyomdapéldánya nem volt lényeges technika állása, és hogy az állítólagos találmánnyal megoldandó tényleges problémát a ganciklovir bisz-L-valin-észter biohosszúhatóságának és toxicitásának a javításaként kellett volna meghatározni, nem pedig a ganciklovir alapvegyület biohosszúhatóságának a javításaként.

A Teva és a Ratiopharm ellentmondott a fellebbezésnek, cáfolva a Roche állításait. Különösen azt hangsúlyozták, hogy a szabadalom oltalmi körének korlátozásával a Roche közvetetten elismerte, hogy a valganciklovir a szabadalom elsőbbségi napján nem volt szabadalmazható, míg az igényponthoz adott jellemzők (vagyis a gyógyászatiilag hatékony anyag, a hidrokloridsó és a diasztereomerek keverékének az alkalmazása) nem tudták feltalálói tevékenység szintjére emelni az állított találmányt.

A Barcelonai Fellebbezési Bíróság teljes terjedelmében megerősítette az elsőfokú döntést. A '329-es európai szabadalom nyomdapéldányával kapcsolatban egyetértett azzal, hogy az fontos technika állása volt, mégpedig a legközelebbi technika állása, minthogy 1994. május 9. óta (vagyis a már vizsgált szabadalom elsőbbségi napja előtt) hozzáférhető volt a közönség számára. A bíróság elutasította a Roche-nak a dokumentumok hozzáférhetőségével kapcsolatos nehézségekre utaló érveit, amelyek szerint az Európai Szabadalmi Hivatal iratai 1994-ben online nem voltak hozzáférhetőek.

Az állítólagos találmány által megoldott műszaki probléma vonatkozásában a fellebbezési bíróság megismételte, hogy ilyen téren magának a szabadalmi leírásnak az állításai lényegesek voltak (kivéve bizonyos körülményeket, amelyek ebben az esetben nem érvényesülnek). Továbbá a bíróság, összhangban a Teva és a Ratiopharm érveivel és az elsőfokú döntéssel, arra következtetett, hogy a probléma a ganciklovir biohosszúhatóságának a javítása volt.

Végül a kézenfekvőség vonatkozásában arra a következtetésre jutott, hogy a valganciklovir az elsőbbség napján kézenfekvő megoldás volt, mert a '329-es európai szabadalom nyomdapéldánya már kinyilvánította, hogy mind a valganciklovir, mind a ganciklovir bisz-L-valin-észtere növeli a ganciklovir orális biohosszúhatóságát.

A Teva és a Ratiopharm állításaival összhangban a Barcelonai Fellebbezési Bíróság megállapította, hogy az igénypontokhoz adott három jellemző egyike sem járult hozzá az állítólagos találmány feltalálói tevékenységéhez.

Minthogy a Roche e döntés ellen nem nyújtott be további fellebbezést a legfelsőbb bíróságnál, a vonatkozó szabadalmi igénypontok megvonása végleges.

B) A Barcelonai Fellebbezési Bíróság 2017. június 30-án megerősítette az elsőfokú 4. sz. Barcelonai Kereskedelmi Bíróság döntését, amely elutasította a *Novartis* által számos generikusgyógyszer-gyártó ellen benyújtott bitorlási keresetet; az utóbbi azt állította, hogy a generikus gyártók bitorolják 2 292 219 sz. (EP '219-es) európai szabadalmát.

Az ügy háttérében álló tény, hogy a Novartis birtokolja az EP '219-es szabadalmat, amely egy transzdermális rendszerre vonatkozik a rivastigmin gyógyszer adagolására. A Novartis rivastigmintapaszkokat árusít Alzheimer-kór kezelésére EXELON védjeggyel.

A Novartis a kereskedelmi bíróságnál 2013. novemberben indított szabadalombitorlási pert számos vállalat ellen, amelyek generikus rivastigmintapaszkokat hoztak forgalomba vagy terveztek forgalmazni. A Novartis hasonló pereket indított más európai uniós országokban is, ideértve Ausztriát, Belgiumot, az Egyesült Királyságot és Németországot.

Miközben ezek a bírósági eljárások folyamatban voltak különböző európai uniós országokban, 14 felszólaló kétségbe vonta az EP '219-es szabadalom érvényességét az Európai Szabadalmi Hivatal előtt.

A kereskedelmi bíróság 2015. június 8-án elutasította a Novartis spanyolországi keresetét, megállapítva, hogy az alperesek termékei a Novartis szabadalmának oltalmi körén kívül esnek, és ezért azok eladása nem jelent semmiféle bitorlást.

A bíróság első fokon fenntartotta az Európai Szabadalmi Egyezmény 69. cikke alapján az alperesek értelmezését, és így elutasította a Novartis bitorlási keresetét. Ez az ítélet összhangban volt ennek a bíróságnak bitorlási ügyekben, valamint ideiglenes intézkedésre vonatkozó eljárásokban hozott korábbi döntéseivel.

A Barcelonai Fellebbezési Bíróság – miként fentebb már megállapítottuk – elutasította a Novartis fellebbezését, és megerősítette az elsőfokú döntést.

A Novartis szabadalmának egyetlen igénypontja a következő szövegű volt:

„1. Rivastigmin demencia vagy Alzheimer-kór megelőzésére, kezelésére vagy progressziójának késleltetésére szolgáló eljárásban való felhasználásra, ahol a rivastigmint egy *transzdermális gyógyászati rendszerben (TTS)* adagoljuk, és a kiindulási dózis egy kétrétegű TTS-rendszer, amely 5 cm²-en 9 mg rivastigmin töltött dózist tartalmaz, ahol egy réteg súly/terület értéke 60 g/m², és a következő összetételű:

- rivastigmin szabad bázis 30,0 súly%,
- Durotak[®] 387-2353 (poliakrilát ragasztó) 49,9 súly%,
- Plastoid[®]B (akrilát kopolimer) 20,0 súly%,
- E-vitamin 0,1 súly%,

és ahol az említett réteg el van látva egy szilikon tapadóréteggel, amelynek az egységfelületre eső súlya 30 g/m² a következő összetétel szerint:

- bio-PSA[®] Q7-4302 (szilikonragasztó) 98,9 súly%,
- szilikonolaj 1,0 súly%,
- E-vitamin 0,1 súly%.”

Nem volt vitatott, hogy az alperesek rivastigmintapaszai nem tartalmazták az igénypont néhány jellemzőjét (vagyis a szilikonolajat és az E-vitamint). Ehelyett a felek közötti vita az igénypont oltalmi körének az értelmezésére vonatkozott.

A Novartis az igénypont tág értelmezését védte, amely szerint az Alzheimer-kór kezelésére használt bármilyen rivastigmintapaszt, amelynél a kezelés kiindulási dózisa ugyanaz volt, mint az ő kis EXELON tapasza esetében (kilenc mg, öt négyzetcentiméter) az igénypont oltalmi köre alá esik (vagyis tekintet nélkül a szerkezetre és az összetételre).

Ezzel szemben az alperesek azzal érveltek, hogy lehetetlen eltekinteni az igénypont szerkezeti és összetételi jellemzőitől, és hogy – ezért – nem lehet szó bitorlásról. Emellett azzal is érveltek, hogy ha fenntartanák a Novartis igénypont-értelmezését, a szabadalom érvénytelen lenne hozzáadott anyag, feltalálói tevékenység hiánya és nem kielégítő kinyilvánítás miatt.

A Barcelonai Fellebbezési Bíróság 2017. június 30-i döntése megerősítette az elsőfokú döntést, vagyis az alperesekkel összhangban értelmezte az igénypontokat és azok oltalmi körét. Különösen hangsúlyozta annak fontosságát, hogy az igénypontokat a szabadalmi leírás fényében kell értelmezni, ami ebben az esetben egyértelműen alátámasztotta az oltalmi kör alperesek általi értelmezését.

C) Az Alicantei Fellebbezési Bíróság 8. szekciója, amely Spanyolországban az Európai Unió fellebbezési védjegy bíróságaként működik, 2017. június 2-án új döntést hozott, amely megerősíti, hogy harmadik felek híres parfümvédjegyeinek használata ún. „hasonló illatú” parfümök hirdetésére, ajánlására és forgalmazására védjegybitorlásnak és tisztességtelen versenynek minősül.

Ez a döntés megerősíti az Alicantei Közösségi Védjegy bíróság 2-es sz. tanácsának 2016. október 13-án hozott döntését, amelyet a *Carolina Herrera Limited*, a *Puig France SAS*, a *Gaulme*, az *SAS* és az *Antonio Puig, SA* által a *Yodeyma Parfums SL* (Yodeyma) ellen indított perben hozott.

Az ügy tárgya az volt, hogy a Yodeyma üzleti alapon árusított parfümöket jól ismert hasonló illatú parfümök védjegyeire utalva, állítólag utánozva a hivatkozott illatokat.

- Az alperes ezt a harmadik felek védjegyeivel való összefüggést azzal alapozta meg, hogy:
- azokon a helyeken, ahol kiskereskedelmi árusítást folytatott, ideértve szépségszalonokat, fodrászatokat és gyógyszertárakat is, összehasonlító listát használt; és
 - weboldalán olyan keresőmotort használt, amely a felhasználók számára lehetővé tette hasonló illatú parfümök kutatását, beiktatva annak a jól ismert parfümnek a védjegyét, amelynek az illatát feltehetően utánozta.

Eltérően a hasonló illatú parfümökkel kapcsolatos egyéb spanyolországi perekétől, a Yodeyma nem tagadta az ilyen termékek forgalmazását vagy egyéb parfümök védjegyeinek a használatát. Ehelyett védekezését arra alapozta, hogy szüksége van egyéb parfümök védjegyeinek a használatára ahhoz, hogy tájékoztassa a fogyasztóit hasonló illatú parfümjeinek az illatáról.

Az Alicantei Fellebbezési Bíróság megtudta, hogy harmadik felek védjegyére való hivatkozások nem feltétlenül szükségesek parfümök illatának az azonosításához, és megállapította, hogy az illatszertiparban az általános eljárás szerint:

- az illatjellelmezőkről szójegyzéket használnak;
- a parfüm kipróbálására papírcsíkokat használnak; és
- hirdetési kampányt folytatnak a parfümöknek a piacon való elhelyezéséhez.

A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes (és akár egyes fogyasztók) számára is kényelmes lehet ezekre a jól ismert védjegyekre utalni, de nem ez az egyetlen eszköz a parfümök illatának azonosítására, és ezt nem lehet szükségesnek tekinteni.

A Yodeymának arra az állítására, hogy a védjegytulajdonosok jogai alárendelhetők a fogyasztók tájékoztatásra vonatkozó jogának és a termékek szabad utánzására való jognak, a bíróság azt állapította meg, hogy nincs ilyen alárendeltség, és hogy az összes ilyen jog korlátozásokat tartalmaz, amelyek egymással összeegyeztethetővé teszik azokat. A bíróság kinyilvánította, hogy sem az információs jog, sem az utánzási jog nem abszolút, és azok nem jogosítanak fel egy jól ismert védjegy használatára egy termék utánzásához.

A védjegyjoggal kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy egy védjegytulajdonos joga-it az EU védjegyrendeletének 12. cikke és a spanyol védjegy törvény 37. cikke is korlátozza annak érdekében, hogy ezek a jogok összeegyeztethetők legyenek a fogyasztók jogaival és a szabad versennyel. Ez vonatkozik harmadik felek védjegyének a használatára is egy termék tulajdonságainak (például az illatának) a leírására.

Ebben az ügyben azonban a bíróság elutasította ezeknek a korlátozásoknak a védjegy-tulajdonos *jus prohibendijére* (eltiltási jogára) való alkalmazását. A bíróság emlékeztetett arra, hogy harmadik felek védjegyeinek a Yodeyma általi használata nem volt szükséges ahhoz, hogy utaljon azok termékeire, és kijelentette, hogy az ilyen használat nem egyeztethető össze a tisztességes gyakorlattal ipari vagy kereskedelmi ügyekben; az ilyen használat csupán arra szolgált, hogy leírják a parfümök illatát. A bíróság szerint a Yodeyma egy társaságot kívánt létrehozni, amelyet általa nem birtokolt, jól ismert védjegyek hírnevével arra kívánt felhasználni, hogy termékeit vonzóbbá tegye, és megkönnyítse azok eladását ezeknek a jól ismert márkáknak a hirdetése útján.

Ilyen okok miatt a spanyol védjegy törvény 34.2(a) és 34.2(c) cikke, valamint az EU védjegyrendeletének 9.1(a) és 9.1(c) cikke alapján a bíróság megerősítette a védjegybitorlás fennforgását. A bíróság Yodeyma elleni ítélete a következőket foglalta magában:

- a felperes védjegyei használatának a megtiltását (ideértve a tiltást a kereskedelmi kommunikációra is);
- az ilyen védjegyeket tartalmazó bármilyen típusú anyag, lista vagy eszköz eltávolítását és megsemmisítését;
- keresőmotorok működésének megszüntetését harmadik felek védjegyein alapuló kutatásokhoz;
- a károk megtérítését; és
- az ítélet publikálását.

Hasonlóképpen a bíróság megerősítette, hogy a Yodeyma tevékenységei mi mindent képeztek:

- tisztességtelen versenyt annak következtében, hogy tisztességtelen előnyre tettek szert egy másik védjegytulajdonos hírnevéből;
- törvénytelen összehasonlító hirdetést annak következtében, hogy termékeiket a felperes parfümjeinek utánzataiként vagy másolataiként mutatták be; és
- potyázást a felperes védjegyeinek a hírneve alapján.

Ez az Alicantei Fellebbezési Bíróság negyedik ítélete ebben az ügyben. Az Európai Unió Bírósága 2009. június 18-i, a *L'Oréal v. Bellure*-ügyben hozott EU-szintű döntését követően mind a négy döntés elítélte a harmadik felek védjegyeire való hivatkozásokat hasonló illatú parfümök hirdetésénél, ajánlásánál és forgalmazásánál.

Szingapúr

A Szingapúri Szellemtulajdon-védelmi Hivatal 2016 októberében nyilvános konzultáció céljából publikálta a szabadalmi törvény tervezett módosításait, amelyek az alábbi három területre terjedtek ki:

- az újdonságrontó korábbi publikációra vonatkozó türelmi idő liberalizálása;
- a külföldi bejelentések alapján történő engedélyezési út lezárása a hivatalban végzett vizsgálaton alapuló engedélyezés helyett; és
- az egyik vizsgálati útról egy másik vizsgálati útra való áttérítési mechanizmus időhatárainak megváltoztatása.

A nyilvános konzultáció 2016. november 30-án zárult. Ezt követően az új szabadalmi törvény első parlamenti felolvasására 2017. február 16-án került sor. A második felolvasást a következő parlamenti ülészsakra tervezik.

Az új szabadalmi törvény-tervezet további lépést jelent a szingapúri szabadalmi rendszer korszerűsítésében, mert összhangba hozzák a fontosabb külföldi szabadalmi hivatalok eljárásával, amely csupán érdemi vizsgálat után engedélyez szabadalmat. A külföldi bejelentés alapján engedélyező utat az évenként mintegy 10 000 szingapúri bejelentőnek mintegy 60%-a fogadta el. A Világ gazdasági Fórum 2016–2017. évi globális versenyképességi jelentésében Szingapúr a szellemi tulajdon védelme terén 4. helyezést ért el, és a kormány reméli, hogy a tervezett változtatások még előkelőbb helyezést fognak eredményezni Szingapúr számára.

A 12 hónapos publikálási türelmi idő liberalizálását célzó tervezett törvénymódosítás szerint a türelmi idő kiterjed a találmány minden olyan kinyilvánítására, amely a feltalálótól vagy olyan személytől származik, aki a kinyilvánított anyagot közvetlenül vagy közvetve a feltalálótól kapta, ha a kinyilvánítás a szingapúri szabadalmi bejelentést közvetlenül megelőző 12 hónapon belül történt. Ennek alapján a feltalálók számára nagyobb rugalmasságot fognak biztosítani találmányuk kinyilvánítása terén a szabadalmi bejelentés benyújtása előtt. A szingapúri igazságügyi minisztérium szerint ez jobban megfelel majd az üzleti igényeknek és a gyakorlatnak. Bár a feltalálók és az üzletemberek a szingapúri szabadalmi

bejelentések kapcsán kétségtelenül hasznot húznak az új szabályokból, figyelembe kell venni, hogy nem minden ország szolgált ilyen biztonsági hálót, aminek következtében egyes országokban az ugyanarra a találmányra benyújtott szabadalmi bejelentéseket hátrányosan befolyásolhatja a benyújtás előtti nyilvánítás, természetesen a helyi szabályzástól függően.

Thaiföld

A Thaiföldi Szabadalmi Hivatal számára nagy gondot okoz, hogy mintegy 20 000 hazai és nemzetközi szabadalmi bejelentés vár vizsgálatra. A jelenleg függő szabadalmi bejelentések komoly akadályt képeznek az ország műszaki és gazdasági fejlődése előtt, és gátolják, hogy a szabadalomtulajdonosok védjék és érvényesítsék szabadalmaikat.

Ezért a thai kormány bejelentette, hogy a szabadalmi törvény 44. cikke alapján meggyorsítja a szabadalmi bejelentések vizsgálatát, és ezt a feladatot minél előbb meg akarja oldani.

A vizsgálatlan szabadalmi bejelentések problémájának megoldása a 44. cikk szerint a módosított vizsgálat. Ennek igénybevétele révén a hivatal úgy véli, hogy a bejelentések vizsgálatának időtartamát felére fogják csökkenteni, és mintegy 12 000 függő bejelentést három hónapon belül engedélyezésig fognak juttatni.

A módosított vizsgálathoz az szükséges, hogy a bejelentés az elmúlt öt éven belül legyen benyújtva, és még ne legyen publikálva. Ezenkívül még arra van szükség, hogy ugyanarra a találmányra szabadalom legyen engedélyezve legalább egyben az alábbi szabadalmi hivatalok közül:

- Európai Szabadalmi Hivatal,
- Japán Szabadalmi Hivatal,
- az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala,
- a kínai Állami Szellemi Tulajdoni Hivatal,
- Koreai Szellemitulajdon-védelmi Hivatal,
- Ausztrál Szabadalmi Hivatal,
- Szingapúri Szellemitulajdon-védelmi Hivatal.

A függő thaiföldi szabadalmi bejelentés igénypontjait úgy kell módosítani, hogy azok megegyezzenek a kiválasztott megadott szabadalom igénypontjaival.

Emellett a hivatal vizsgálatot végez annak megállapítására, hogy a szabadalmi igénypontok nem vonatkoznak-e nem szabadalmazható tárgyra, így diagnosztikai vagy kezelési módszerekre, természetben előforduló termékekre vagy számítógépprogramokra. Ha a szabadalom tárgya nincs kizárva a szabadalmi oltalomból, az elővizsgáló engedélyezi a szabadalmat.

A 44. cikk kihirdetésétől számított 3 hónapon belül kell kérni módosított vizsgálatot a hivatalnál. A kérelem benyújtása díjmentes. A három hónap eltelte után a hivatal nem fogad el módosított vizsgálatra vonatkozó további kérelmeket.